

Ali bo novo leto res novo?

*Kajpak, pisanja takole pred novim letom naj bi bila novoletna želja, voščilo sodelavcem, razmišljanje, kaj smo dosegli, kaj si želimo. Skratka tisto, kar zvemo vedno in povsod. Najsibo to o spletnju urednikov, kovanju novoletnih čestitk, mrmrajočem spremljanju bežnega stiskanja rok ali pa »dolžnosti«
igranje čustvene solidarnosti, medtem ko nam notranje oko že tava preko rame bližnjega, ali celo išče mezdni odnos med povedano novoletno željo in možno koristjo.*

Prejkone v tem trenutku sploh ne potrebujemo prijazne besede, da bi dosegli cilj, pa četudi le: »dobro si napisal«, če sem oseben, da ne rečem kaj hujšega...

Zdajle pa pride na vrsto naštevanje težav, ki smo jih imeli, pa recepti kako kaj rešiti? Ne! Morda tako imenovana sodobna tema, kot so: dohodkovni odnosi, pa devizni problemi, pa material in ravnanje z njim, inovacije pa preveč administriranja... Tudi ne!

Ali posipavanje s pepelom vsevprek. Od tega, kaj nismo napravili posamezniki, do tega, kaj niso storile družbenopolitične organizacije pa samoupravni organi. Tudi to bi bilo živo zavajanje...

Trkanje na odgovornost, ali celo sankcije... Spet zabloda!

Zakaj nismo veliki, če smo veliki?

Zato, ker sploh ne znamo poslušati? Takole razmišljamo: »Vedno vse najboljše vem. Največji strokovnjak sem. Nihče se ne more meriti z menoj po delu, po zaslugah.« Če že ne morem mahati s papirji ali z izjemnimi izkušnjami, hočem postati velik, največji. Jaz! Če ne uspemo, so krivi, le sam ne...

Inteligenca je v službi egoizma, modrost je dekla sistema, sposobnost tehtamo z milnimi mehurčki puhlih načel, pravilnikov, sklepov...

Omika? Silno pomanjkljiva! Ljudožerci smo! In žrtve. Na koncu pa oboje...

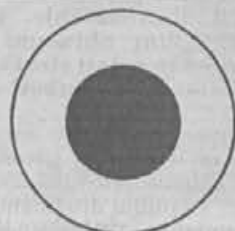
Tako ostane plug sredi brazde, idealist omahne sredi vspenjajočega loka družbene zavesti, raztrgamo polno vrečo naravnih darov, s katerimi trdim, smo obilno obdarjeni, da se le-ti utopijo v blatu našega cepetanja na mestu, oči, ušesa in nos pa zatiskamo pred prahom vsakdanjosti.

Pod srečnejšo zvezdo rojeni se za hip morda celo zazibljejo v doseženem, manj srečni odidejo ali odhajajo štirideset let.

Pa je treba le prisluhni in razumeti? Sam čakam, da bom slišal vas. Tudi ob tem sestavku.

Morda pa bo novo leto v tem pogledu res novo. Dokazali smo že, da znamo biti ljudje...

Nejko Podobnik

DPO

razpravljale o materialih

Pomanjkanje materiala se odraža tudi že v proizvodnji v naši delovni organizaciji. Te težave so na skupni seji obravnavale tudi družbenopolitične organizacije Alpine.

Za rešitev nastale težke situacije so DPO sprejele nekaj zaključkov, ki jih bo potrebno dosledno izvrševati:

1. Vse sile moramo vložiti v povečan izvoz in tudi pravočasno izdelati vse kolekcije panterjev in tekaških čevljev za izvoz.

2. Zagotoviti je treba terminski nakup deviz, da v času, ko DO nima lastnih deviz, zagotovimo nemoten nakup materiala iz uvoza.

3. Dogovarjanje z usnarji in ostalimi izdelovalci surovin je nujno potrebno, pri čemer naj samoupravni sporazumi res temelje na dohodkovnih odnosih in skupnem riziku.

4. Pregledati je treba obstoječe zaloge materialov, zagotoviti njihovo uporabnost in jih uporabiti v proizvodnji.

5. V primeru zastojev v nekaterih proizvodnih oddelkih naj bi se to odrazilo v osebnih dohodkih vseh zaposlenih delavcev.

Glede na to, da na zunanje predpise, ukrepe ne moremo vplivati, nam torej ostane le, da izkoristimo lastne notranje rezerve in popravimo naše slabosti in pomanjkljivosti.

Mišo ČEPLAK

Srečno
1982

dogovarjamo se – dogovorili smo se

Če imate predloge

Poglejmo, kako smo letos letovali delavci ob organizacijski pomoči ustrezne službe Alpine ...

Glede na izjave letovalcev in na rezultat ankete o letovanju, bi lahko rekli – sorazmerno dobro.

V letu 1981 smo razpolagali s 555.000 din. Do konca novembra smo porabili 228.000 din, in sicer za: nakup inventarja za prikolice 12.000 din; pogodbene obveznosti (najemnine prostorov za kampiranje, zimovanje) – preko 37.000 din; čiščenje, prevoz, namestitve prikolic blizu 130.000 din; obračun oskrbnih dni preko 50.000 din; poština in ostali stroški preko 2.000 din.

Delavci so v anketi dali naslednja mnenja:

Imamo premajhne zmogljivosti za letovanje. Letos je v režiji Alpine letovalo 230 delavcev s svojimi družinami. Pri razporejanju prijavitelcev v posamezne termine letovanja je imela komisija, kot že nekaj let nazaj, največje probleme za letovanje v času kolektivnega dopusta.

Mlade družine, kjer imajo delavci sorazmerno malo dopusta, ne morejo letoovati v drugem času, na drugi strani pa se starejši delavci ne morejo vedno sprizniti s tem, da leto za letom odstopajo letovanje med kolektivnim dopustom mlajšim. Ta

problem bi lahko rešili s skrajšanjem kolektivnega dopusta ali pa s povečanjem zmogljivosti. Sredstva, odmerjena za organizacijo letovanja, so omejena, tako da smo letos lahko naročili le dve novi prikolice.

Predlagali ste tudi daljše izmene. Na sestanku komisije za letovanje smo o tem že razpravljali. Ker so nam iz Počitniške dejavnosti pri RSNZ predlagali, naj v letu 1982 zaradi lažjega sodelovanja preidemo na 10-dnevne izmene, so se člani komisije odločili, da ta predlog sprejmejo.

Kamp v Banjolah je neurejen, pravite nekateri. Pri popisu inventure smo se o tem lahko prepričali tudi sami. Z lastnico kampa smo se poizkušali dogovoriti, vendar nismo uspeli, saj je prepričana, da je kamp dobro urejen, če že ne odlično in da se tako stanje sploh ne more izboljšati. Člani komisije so že razpravljali o možnosti premestitve prikolic, vendar dokončnega sklepa še ni.

Predlagali ste, naj bi namestili prikolice tudi južneje na Jadranu. Komisija je o tem razpravljala. Dokončno bo o tem sklenjeno v začetku leta 1982, razmišljamo pa o postavitvi ene ali dveh prikolic na otoku Krk.

V anketi ste večkrat omenili, da letovalci premalo pazijo na inventar v prikolicah. Meseca septembra smo delali inventuro in ugotovili, da je odpis v mejah normale. Res pa je, da bi se z večjo odgovornostjo in boljšim odnosom letovalcev do družbene lastnine lahko odpis znatno zmanjšal.

Nekateri delavci očita organizaciji letovanja v Alpini, da ima prikolice postavljene v kampih, kjer zabave skorajda ni.

Deloma je to, res, zato bi prosila, če ima kdo boljši predlog, kam postaviti prikolice, naj se oglasi v kadrovski službi in kaj predlaga. Prav tako bi bila vesela kakršnegakoli drugega predloga v zvezi z letovanjem, saj bi tako komisiji pri njenem delu znatno pomagali.

Hermina Cankar

Hala res ni najbolj primerna za zbor delavcev

Ob rob sklepom delavskih svetov

Delavski sveti TOZD in DSSS so na svojih rednih sejah v novembru razpravljali o pobudi disciplinske komisije za uvedbo gibljivega delovnega časa.

Ugotovljeno je bilo, da obstajajo za to v glavnem naslednji utemeljeni razlogi:

– prisotnost tehnologa delno tudi v popoldanski izmeni, zato bi bilo koristno tudi za proizvodnjo in bi izdelali predlog najprej za službe, ki so vezane na proizvodnjo

– delo v komerciali, ki je vezano na zunanji svet in obiske

– marsikaj bi se v kadrovski službi dalo urediti tudi v popoldanskem času

– s tem bi se precej zmanjšalo število nadur, kajti takšen način dela zahteva, da delamo večkrat, ko je to potrebno za izvršitev neke naloge in koristimo, ko nam narava dela to dopušča

– zavedati se moramo, da uvedba gibljivega delovnega časa povzroči tudi nekatere probleme, kot so prevozi, varstvo otrok, prehrana in vse to bi morali v predlogu upoštevati.

Delegati so po obravnavi sprejeli sklep, da se pobuda disciplinske komisije za uvedbo gibljivega delovnega časa sprejme in zadolži individualne poslovodne organe, da pripravijo predlog za javno razpravo.

Nato so delegati sprejeli predloge samoupravnih splošnih aktov, ki jih je bilo potrebno spremeniti zaradi nove organizacije in razpisali javno razpravo ter referendum. Razpravljali in sprejeli so sklepe komisije za delitev sredstev sklada skupne porabe.

Analizirano je bilo tudi poročilo o bolniškem staležu za prvih devet mesecev leta 1981 in ugotovljeno, da je precej porastel, predvsem v TOZD Plastika in TOZD Obutev Žiri in tudi podatki 9-mesečnega poročila kažejo, da je delovni čas vedno slabše izkoriščen. To

je vsekakor pereč problem za našo delovno organizacijo in sprejet je bil predlog, da se imenuje 3-članska komisija, ki bo v sodelovanju z zdravstveno službo občasno obiskala bolnika na domu.

Vsi delavski sveti so sprejeli še sklep, da se pri samoupravni stanovanjski skupnosti na podlagi razpisa zaprosi za najvišji možni znesek posojila za nakup enajstih stanovanj v novem bloku.

16. 11. JE BILA TUDI 1. REDNA SEJA NOVOIZVOLJENEGA DELAVSKEGA SVETA TOZD PROIZVODNJA

Za predsednika je bil izvoljen Rudolf Poljanšek, za namestnika pa Marija Kopac. Sprejeli so tudi poročilo centralne volilne komisije o izidu referendumov in volitev, obravnavali Poslovnik o delu organov upravljanja, razpisali volitve v samoupravno delavsko kontrolo TOZD Proizvodnja, razpisali delovno opravilo Vodenje TOZD Proizvodnja in imenovali razpisno komisijo.

Imenovana je bila tudi komisija za delitev sredstev za OD.

Delavski svet delovne organizacije je poleg točk, ki so jih obravnavali delavski sveti TOZD, potrdil še poročilo odbora za izobraževanje in sprejel spremembe in dopolnitve Pravilnika o osebnih zaščitnih sredstvih, delovni obleki in obutvi. Sprejet je bil tudi samoupravni sporazum o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti za usnjarsko-predelovalno industrijo v SR Sloveniji.

Delavski svet je odobril tudi sredstva v višini 1.600.000.– din za nakup Gasilskega doma na Dobračevi. Zgornji prostori bodo služili za reševanje stanovanjskih vprašanj samskih delavcev (12 postelj), spodnji pa za ugodnejše rešitve pri skladiščenju zastarelih strojev.

A. K.

OO ZK TOZD Prodaja

Sredi meseca novembra so tudi komunisti TOZD Prodaja izvedli volilno konferenco. Pri pregledu svojega dela v preteklem mandatnem obdobju so ugotovili, da so se intenzivneje vključili v tokove dogajanj pri izbiri novega direktorja, razpravljali o problematiki kvalitete, analizirali gospodarske in varnostne razmere, obravnavali gradiva za seje delavskih svetov, analizirali predlog reorganizacije proizvodnih TOZD in tehničnega sektorja itd. Kritično so ugotovili, da znotraj TOZD obstajajo določeni problemi, o katerih bo treba v bodoče odprto spregovoriti.

V osrednjem delu razprave so analizirali prizadevanja za uresničevanje gospodarske stabilizacije in oblikovali osnove za nadaljno akcijsko delovanje.

Na koncu je osnovna organizacija dala razrešnico staremu in izvolila nov sekretariat v sestavi: Rado Kavčič, Miha Govekar in Ivan Capudar. Rado Kavčič

dogovarjamo se – dogovorili smo se

Radio Sarajevo o Alpini

Na valovih drugega programa radia Sarajevo je v soboto, 7. novembra potekala živa triurna oddaja o Alpini, Elanu in Topru, treh velikih proizvajalcih smučarske opreme.

Vse 3 delovne organizacije so predstavile svoj proizvodni program, prav tako pa so njihovi predstavniki odgovarjali na vprašanja poslušalcev.

Oddaja je vsekakor precej pripomogla k propagiranju naših izdelkov v Bosni in Hercegovini.

Glede na to, da Alpinin proizvodni program poznamo, navajamo na kratko nekaj znančilnih podatkov za Elan in Toper.

ELAN BEGUNJE: V Begunjah je zaposlenih nekaj preko 1000 delavcev, od tega 48% žensk.

V sestavi DO je šest TOZD. Najpomembnejša je TOZD Smučiči, ki je tudi najbolj vezana na izvoz. Imajo pa še TOZD gimnastičnih orodij in TOZD Plastike, ki npr. sedaj največ dela čolne in celo jadrnalna letala.

V Jugoslaviji proizvedejo v svojih obratih letno 550.000 parov smučiči, njihov obrat v Avstriji 170.000 parov smučiči, obrat na Švedskem pa okrog 150.000 parov tekaških smučiči.

TOPER CELJE: Zaposluje 1440 ljudi in ima 7 TOZD. Imajo en obrat tudi v Avstriji, kjer izdelujejo smučarske rokavice, ki jih med drugim nosita tudi jugoslovanska in avstrijska alpska smučarska reprezentanca.

Predvsem izdelujejo:
- opremo za alpsko smučanje
- opremo za tek
- oblačila za po smučanju

Mišo ČEPLAK

Sklad skupne porabe

Plani za leto 1982 so v končni fazi izdelave. Prav gotovo je zelo pomemben tudi plan sredstev sklada skupne porabe, saj posega med drugim tudi v osebni standard posameznika, predvsem na področju reševanja stanovanjskih vprašanj. Temu vprašanju smo že v letošnjem letu za leto 1982 posvetili precej pozornosti in smo v ta namen objavili razpis za stanovanjska posojila, da bi pravočasno dobili število prosilcev in da bi bil plan sredstev lahko čimbolj realen.

Na razpis se je prijavilo skupno 106 prosilcev, in sicer iz TOZD Obutev Žiri (vključno Col in Rovte) 44, iz TOZD Plastika Žiri 5, iz TOZD Obutev Gorenja vas 8, iz DSSS 16 in iz TOZD Prodaja Žiri 35 prosilcev.

Od skupno vloženih prošenj jih je kar 58 za novogradnje, 39 za adaptacije, 5 za dograditev, 3 za nakup in ena za montažno gradnjo. Ob tem naj opozorimo, da so med novograditelji vključeni tudi tisti, ki v letu 1981 niso prejeli najvišjega možnega zneska posojila, ker je primanjkovalo sredstev. Glede na povišanje cen gradbenega materiala smo mnenja, da bi morali najvišji možni znesek posojila zvišati v primerjavi z letošnjim letom za 30-35%, za novogradnjo pa celo več, saj bi s tem pospešili hitrejše reševanje stanovanjskih vprašanj delavcem, ki gradijo svoje stanovanjske hiše. Poleg tega bo nujno upoštevati večje razlike v znesku posojila med prosilci, ki nameravajo samo izboljšati stanovanjske prostore in med prosilci, ki z adaptacijo pridobijo nove stanovanjske prostore. Ob upoštevanju vseh teh dejstev smo naredili plan sredstev sklada skupne porabe – stanovanjski del. Če bi prosilcem dodeljevali najvišje možne zneske posojila, oziroma zneske za katere prosilci zaprosijo, bi za leto 1982 rabili samo za stanovanjska posojila več kot 18.000.000.-din. Vsekakor je ta številka visoka, zato bo imela komisija, ki bo oprav-

ljala ogledne stanovanj zelo težko delo, saj bo potrebno ugotavljati, kdo je posojila dejansko potreben, ker živi v slabih stanovanjskih razmerah ali pa si z lastnimi sredstvi ne more pomagati. Računamo tudi na to, da v letu 1982 ne bomo kupovali družbeno najemnih stanovanj, razen v Gorenji vasi, če bodo na razpolago, kar načrtujemo že več let zaporedoma.

Ne glede na to pa moramo upoštevati, da bodo stanovanja v Žireh na razpolago verjetno leta 1983, zato je že sedaj nujna vezava sredstev, da bi bila v letu 1983 oproščena in nam bi zelo koristila pri nakupu družbeno najemnih stanovanj. Pregled potrebnih sredstev je torej narejen, koliko sredstev bo možno izdvojiti po zaključnem računu na sklad skupne porabe – stanovanjski del za reševanje stanovanjskih potreb delavcev, pa bo znano v mesecu februarju.

Marta MLINAR

Ali voda teče?

Kuhinja že v stanovanju

OO ZK TOZD Proizvodnja

9. novembra so se na skupni volilni konferenci sestali komunisti TOZD Obutev in TOZD Plastika, z oblikovanjem TOZD Proizvodnja se bosta namreč obe osnovni organizaciji združili v osnovno organizacijo ZK TOZD Proizvodnja.

Konference se je udeležilo 16 komunistov, kot predstavnik občinske konference ZK pa izvršni sekretar Fedja Vraničar.

Ivica Kržič je podala poročilo o delu v preteklem mandatnem obdobju. Na sejah osnovnih organizacij so obravnavali vse pomembnejše stvari, ki so se dogajale v DO, kot tudi zunaj nje. Ivica Kržič je spregovorila tudi o doseženih rezultatih v naši DO v naporih za stabilnejše gospodarenje.

V razpravi je sodelovalo več članov in vsi so ocenili, da je sedanj

gospodarski trenutek izredno težak in da je potrebna še večja informiranost delavcev.

Prav tako so se zavzeli za večje sodelovanje z delovno skupnostjo skupnih služb.

Fedja Vraničar je najprej kritično ocenil poročilo o delu v preteklem mandatnem obdobju. Spregovoril je tudi o trenutni gospodarski situaciji in o nalogah članov ZK pri reševanju težav, ki so pred nami. Člani so izvolili tudi novo vodstvo OO ZK TOZD Proizvodnja:

Roman Krvina – sekretar

Marija Bačnar – namestnik sekretarja

Marija Justin – idejnopolitično usposabljanje

Boris Pečelin – evidentičar

Leopold Gabrijel – član aktiva komunistov neposrednih proizvajalcev

Mišo Čeplak

Alpina in zimske olimpijske igre »Sarajevo 84«

Lahko vas obvestimo, da smo dobili uradno potrditev naše kandidature za ekskluzivnega dobavitelja smučarskih čevljev za zimske olimpijske igre Sarajevo '84.

V skladu s sklepom DS delovne organizacije smo dali ponudbo organizatorjem olimpijskih iger v mesecu juniju 1981. Po nekajkratnih razgovorih so nam organizatorji v zadnjih dneh oktobra sporočili, da je naša ponudba sprejeta. Pogodba bo podpisana v prvih dneh decembra.

Kaj nam ta pogodba omogoča? Omogoča nam koriščenje argumenta »ekskluzivni dobavitelj zimskih olimpijskih iger Sarajevo '84« v propagandne namene za alpske smučarske čevlje po vsem svetu, in koriščenje vseh olimpijskih obeležij (znak, maskota in drugo) na vseh propagandnih materialih, od embalaže (parska škatla) do katalogov, prospektov, plakatov, oglasov v revijah, RTV oddajah in podobno.

Poleg tega bodo organizatorji olimpiade poskrbeli za to, da nam bodo omogočili nekatere dejavnosti v času samih iger, kot so: prostor za servisno ekipo, prodajalna v olimpijskem naselju, ustrezno število akreditacij in namestitve za predstavnike tovarne ter naše kupce in podobno.

Ali se bo taka pogodba izplačala in kako jo bomo

izkoristili, bo v veliki meri odvisno od nas samih, predvsem na dveh področjih:

– prvi predpogoj je kvaliteten nadaljnji razvoj smučarskega programa. Le če bo naš izdelek dober, ga lahko tudi uspešno propagiramo.

– drugi predpogoj pa je, čimboljše izkoristiti možnosti za propagando, doma in predvsem v tujini, ki nam jih taka pogodba daje.

Zato ta pogodba za sodelovanje na Zimskih olimpijskih igrah Sarajevo 84 nikakor ne predstavlja posamične akcije, ampak je le en člen v aktivnostih, ki naj bi, ob predpogoju dobrega programa, postopno bolj uveljavile ALPINO v svetu.

Tomaž KOŠIR

Najnovejši dosežek Alpine – tekmovalni čevlji SR 84

K potrošnikom

V začetku novembra je bilo v Alpini srečanje servisov in prodajalcev naše smučarske obutve, ki naj bi zares pomenila nadaljnje približevanje tovarne interesom naših kupcev. Ob jasno začrtanem programu, vsaj kar zadeva smučarsko obutev, je ta akcija povsem razumljiva, saj na pol poti ne smemo ostajati...

Na srečanju, ki je bilo tudi praktične narave, so spregovorili vodja TOZD Prodaja Bojan Starman, direktor delovne organizacije Tomaž Košir, Tone Kavčič, ki je zadolžen za razvoj smučarskega čevlja in Janez Šmitek, vodja tekmovalne službe.

Direktor delovne organizacije je uvodoma opisal razvojno pot športnega programa, ki je kljub velikim težavam, ki jih imajo nekateri proizvajalci v svetu, v Alpini dosegel zavidljivo raven. Med drugim je omenil, da so do sedaj vsi boljši smučarji kupovali čevlje drugje; s sodobnim programom, pa bo to vrzel uspešno zapolnila Alpina, da bi to dosegli, pa je potrebno več stikov in sodelovanja na relaciji tovarna, prodaja in med tovarno in servisirji. Težimo za tem, da bi kupcem posredovali vse potrebne informacije, zlasti, kje je servis in njihove usluge, ustrezni napotki in podobno. Ta odločna usmeritev je že rodila prve sadove, saj je Alpina ekskluzivni dobavitelj za olimpiado leta 1984 v Sarajevu.

V nadaljevanju je spregovoril Tone Kavčič, ki je predstavil športno kolekcijo, ki je sedaj pripravljena tako, da bo lahko zadovoljila kupce vseh starosti in kvalitete. To pomeni, da bo ustrezne čevlje lahko kupil manj zahteven smučar, srednje zahteven pa tudi vrhunski tekmovalec. To pa je tudi naš cilj.

Janez Šmitek je med drugim ocenil dosedanje možnosti smučarskega čevlja in novejšega programa, ki bo seveda za vrhunske tekmovalce moral še napredovati.

Tekmovalna služba, ki je osnovana, bo s tekmovalci, ki vozijo z Alpininimi čevlji, pri tem imela pomembno vlogo. Med najvažnejše sodi brez dvoma ugotavljanje ustreznosti sedanje obutve in predlogi za izboljšave, s čimer bi počasi širili krog vrhunskih tekmovalcev.

Janko Žakelj je udeležencem srečanja predstavil program tekaške obutve, ki je po izboru že tudi zelo napredovala in se približuje najboljšim tovrstnim dosežkom v svetu. To kaže tudi obseg prodaje na zahodnem tržišču.

Poleg teh splošnih informacij so servisirji in prodajalci izvedeli še marsikaj, kar bodo lahko uporabili v svoji praksi na smučiščih ali v servisnih delavnicah, prodajalci pa v neposredni prodaji v prodajalnah. Podobne akcije bi kazalo še pripraviti, s tem, da postopno osvajamo tržišče in kupcem tudi primerno postrežemo.

Nejko Podobnik

Servisirji in prodajalci na posvetu

Kako ustvarjamo

Alpina na sejmu SKI EXPO

V času od 11. do 15. 11. 1981 je bil v Ljubljani, na gospodarskem razstavišču, tradicionalni sejem Snežinke – SKI EXPO.

Na sejmu so sodelovali vsi domači proizvajalci smučarske opreme ter več firm iz zamejstva.

Alpina se je na sejmu predstavila s kolekcijo smučarske, tekaške in planinske obutve ter z apreski obutvijo.

Poseben poudarek je seveda bil na novem čevlju SR 84. Čevljev je bil predstavljen na tiskovni konferenci za novinarje 13. novembra na gospodarskem razstavišču. Tiskovni konferenci je poleg vabljenih novinarjev ter predstavnikov tovarne, prisostvoval tudi direktor SKI POOL-a Tone Vogrinc ter oba naša člana A reprezentance Grega Benedik in Tomaž Čižman.

Na razstavnem prostoru Alpine (ki je bil najbolj obiskan na sejmu) so se trikrat dnevno odvijale mini modne revije, ki smo jih pripravili v sodelovanju z Rašico in Slovenijašportom ter Društvom modnih delavcev iz Ljubljane. Ugotovili smo, da so tovrstne predstavitve izdelkov na sejmih najbolj opazne in zagotovo privabijo veliko število obiskovalcev. Zadnji dan sejma, v nedeljo 15. novembra smo na našem razstavnem prostoru tudi pozdravili kompletno žensko in moško smučarsko A reprezentanco.

Razen razstavnega prostora ter odra za revije, smo imeli

tudi prodajni prostor, kjer se je vrstila prodaja vseh vrst smučarske obutve. Tu je bil tudi serviser, ki je kupcem pomagal pri izbiri modelov ter opravljal morebitna manjša popravila čevljev, kupljenih na sejmu.

Največ zanimanja in največji interes je bil za model SR 84. Ugotovili smo, da ga predvsem dobri smučarji že poznajo in so zadovoljni z njim. Med najbolj iskanimi modeli sta tudi že znana Demon in Phantom, ki sta v glavnem namenjena dobrim smučarjem in tekmovalcem.

Če na kratko ocenimo uspešnost predstavitve Alpine na sejmu, moramo ugotoviti, da je bilo storjeno vse, da čim večje število obiskovalcev in smučarjev spozna tovarno in njen proizvodni program. To je tudi eden od načinov za reklamiranje imena in znamke Alpina in majhen delček v mozaiku prizadevanja za boljše rezultate pri prodaji in uveljavitvi na domačem tržišču.

Marija KOŠIR

Program na razstaviščnem prostoru Alpine na sejmu Snežinka je privlačil

Okusno urejen razstaviščni prostor prav tako

Kako so tuji kupci ocenili naše kolekcije

V začetku novembra so nas obiskali naši ameriški kupci in si ogledali naše kolekcije.

Kolekcijo smučarskih čevljev so ocenili zelo dobro. Ugotavljali so, da bi morala biti taka kolekcija v normalnih prodajnih pogojih in primernih cenah konkurenčna tujim kolekcijam. Poudarili pa so, da morajo imeti pravočasno tudi potniško kolekcijo, ker tudi v trgovini velja »kdor prvi pride, prvi melje«.

Druga važna točka, ki je ne gre spregledati, pa je, kako bodo kupci zadovoljni z letos poslanimi čevlji. Ne samo, da morajo biti kakovostno izdelani, kupci zahtevajo, da je obutev pri prodajalcih na drobno pra-

vočasno in v takih sortimentih, v kakršnih je bila naročena. Tu je običajno nemalo napak in bo težko iznajti še kak nov izgovor, saj so že vsi obrabljeni.

S kolekcijo tekaških čevljev so bili manj zadovoljni. Res je, da pri prvem obisku niso za-

htevali nič novega in da so zelo pozno ocenili, da bi dali že poleti predloženo kolekcijo. Tako je tudi zmanjkalo časa, da bi poiskali prave podplate za tekmovalni čevljev, razočarala sta nas kar dva italijanska proizvajalca, znani nemški pa zaradi teže podplate, neprimerne oblike konice in visoke cene ne pride v poštev.

Kupci zahtevajo tudi nove modele v Beta izdelavi. Pripravili smo 2 modela, ki naj bi pokazala, kjer so naše sposobnosti in kako jih bo sprejelo tržišče.

Vsekakor moramo razumeti kritično stališče kupcev. V enem letu je padla prodaja tekaških čevljev v ZDA od okrog 900.000 na 300.000 pa-

rov. Res, da smo svoj % obdržali, toda kupcev to ne more pomiriti.

Veliko je odvisno od nas, kako bo tekla prodaja naših čevljev. Najboljša reklama je bila in ostane dober izdelek! Kupcev ne zanimajo naši problemi. Hočejo za svoj denar le blago, ki se bo »samo« prodajalo. Delavci Alpine so sposobni narediti dober čevljev! Vrniti pa se bomo morali k samokontroli, ker je končna kontrola le še »pogrebni zavod«. Vsak bo moral zavestno opravljati svoje delo, sicer se nam ne piše dobro!

Ne mislimo, da je italijanska obutvena industrija v krizi zaradi nesposobnosti. Zavedajmo se resnosti trenutka in dokažimo še enkrat, da smo dorasli svojim nalogam. Janko ŽAKELJ

Uspehi in težave v proizvodnji

Velike serije, če je le mogoče

Kaj naj razumemo pod besedo uspeh v šivalnici?

Uspehov poznamo zelo malo. Mislim, da je bil za nas največji uspeh v letošnjem letu, ko smo delali izvoz za Sovjetsko zvezo in to art. 0042, ki ga je bilo 100.000 parov. Kaj pomeni

veliko parov enakega modela, ve vsak delavec. Tu se da delo organizirati po fazah tako, da res vsaka delavka dela svojo fazo. Tudi, če se pri tako veliki količini v začetku pokaže, da je kakšna norma malo bolj napeta, se to s tako količino in s tem, da se dela res po fazah in to cela 2 meseca, nazadnje izkaže, da norma ni slaba. Pri veliki količini ni neprestanega premeščanja, zato tudi ni slabe volje, delavke so zadovoljne, norma se dosega ter tudi pretega in OD niso slabi.

Trenutno smo imeli na lahkem traku v proizvodnji tudi kar lepo količino škornjev za izvoz in to 20.000 parov enega modela. Delo nam je dobro steklo, delali smo kar lepo količino parov, pa kaj, ko je zopet zmanjkalo materiala. Še sreča, da so delavke imele še precej dopusta, drugače bi bilo žalostno. Problem smo reševali, kot smo pač mogli: z dopusti, premeščanja, s skladiščem, vzorci, skratka delavke smo zaposlili, a naredili malo, ker je manjkalo dela.

Težave pa imamo z majhnimi količinami posameznih modelov za doma. Mislim, da

je včasih že prav sramotno za našo prodajo, da ob takšnem številu prodajalnih naročil tako majhne količine in mislim, da ne dobi vsaka prodajalna niti celega sortimenta posameznega modela.

Pri majhnih količinah se delo ne da organizirati, vsaka delavka se prvi dan še uči in tudi norme ne doseže, drugi dan jo naredi, tretji dan pa dela že zmanjka in tako se velikokrat ponavlja. Težave so tudi v tem, da primanjkuje zgornjega usnja.

Večkrat se zgodi, da eno barvo naredimo, ali pa tudi ne do kraja, ker že prej zmanjka materiala in tako pride včasih do tega, da kakšen model začnemo delati dvakrat ali pa tudi trikrat; ob tem pa vsega skupaj malo.

Velikokrat pride do tega, da delavka dela tudi na dveh ali treh strojih isti dan, ker so serije tako majhne.

Sedaj pripravljajo predlog za dodatek na majhne serije, ki bo, če bo sprejet veljal z novim letom in upam, da bo ta problem vsaj delno rešen.

Moje mnenje je, da je delo v šivalnicah premalo cenjeno. Tu se modeli stalno menjajo, vsak je drugače sestavljen, zlasti to velja za modele pomlad-poletje, standardnih faz je malo in delavke se neprestano učijo.

Precej težav imamo tudi s prezračevanjem v šivalnici. Tu imamo veliko slabega zraka zaradi uporabe velikih količin lepila pri izdelavi notranjih čevljev. To se še bolj občuti takrat, ko je nizek zračni pritisk in je včasih stanje že skoraj nevzdržno. Tu je še nizek strop, kar stvar še poslabša, dovod zraka je pod stropom, ta se odbija od nosilcev in pada navpično na delavke. To skušamo rešiti delno s tem, da se na teh mestih delavke presedejo, seveda pa vedno ni mogoče, zlasti ne, če je trak v celoti zaseden. Ko smo v mesecu oktobru in delno še v novembru tudi na težkem traku izdelovali moške škornje, smo videli, da je bil zrak precej boljši, kajti pri tem modelu se uporablja malo lepila. Upam, da se bo z novo reorganizacijo to stanje s slabim zrakom odpravilo.

Marija JUSTIN

Kaj bo nova organizacija prinesla šivalnici

Sekalnica zgornjih delov obutve

Z veliko naglico se približujemo času, ko bomo zaključili leto 1981 in potegnili črto ter sešteli našo uspešnost ali neuspešnost.

Ta uspeh je odvisen od posameznika, skupine oziroma oddelka ali službe.

Trdim, da je v danih okoliščinah in pogojih naš oddelek kot celota dosegel in dosega uspehe. V ta uspeh pa so kot kamenčki v mozaiku vtikani napori večine delavcev, ki z razumevanjem in odgovornostjo spremljajo objektivne težave in so pripravljeni delati za skupen uspeh in cilj. Morda včasih še preveč? Premalo odločno ukrepamo proti subjektivnim napakam. Kot rdeča nit se je skozi celo leto vlekel problem dobave materiala, zlasti še za apreski. Pregovor pravi, da se na napakah učimo. Toda moram povedati, da v marsikaterem primeru za nas to ne velja. Že dve leti nazaj smo imeli v programu apreski iz poliesterne tkanine, ki je poz-

neje sploh ni bilo. Približno enaka situacija je bila lani, še bolj kritična pa je letos. Zakaj nekaj programiramo in načrtujemo, če pa nimamo realnih možnosti za realizacijo?

Takšni problemi pa so bili in so že — ter narekujejo, da občasno delamo »ali, podnevi ali ponoči«, včasih pa skoraj ni partije, ki bi jo dali v delo pri krojevalcu in smo zaradi tega v procesu sekanja in priprave pred dejstvi, da pretrgamo reprodukcijsko verigo z ostalimi oddelki, v katere dobavljamo sestavne dele.

Marsikateri problem in zastoj znotraj oddelka smo rešili tako, ker smo po dosedanji organizaciji sekali centralno za več šivalnic in smo delo za polnjevali z ostalimi programi. Z novo organizacijo in prostorsko zaokroženostjo posameznih programov pa takšna manipulacija ne bo več možna. Rešitev je samo v specializaciji proizvodnje in resnično stalni preskrbi z materiali.

V primeru pa, da bo prišlo do takšne situacije s preskrbo z materiali in do spreminjanja planov, bo to pogojevalo še večje zastoje v proizvodnji in veliko fluktuacijo delavcev med oddelki. To pa je zlasti za usposobljene krojevalce nesprejemljivo in negospodarno.

Tudi nagrajevanje po delu rešujemo preveč šablonsko. Premalo cenimo vrednost delavca s prakso in njegovo delo, zlasti še usposobljenega krojevalca ali delavko na operaciji tanjšanja. Skrajni čas je že, da posvetimo večjo pozornost proizvodnemu delu in njegovim sestavinam, ker le tako bomo dosegli večje uspehe in zmanjšali težave, ter le tako bomo stabilizacijsko naravnani.

Lojze Poljanšek

Kako ustvarjamo

Uspehi in težave v proizvodnji

Ponovno – planska disciplina

Po dopustu, ko smo se selili, je sekalnica pridobila lepše prostore in boljše delovne pogoje. Tako je tudi mogoče proizvodnjo boljše organizirati, smotrnejše razporediti stroje... Med večjimi problemi bi ponovil že velikokrat izrečeno slabo plansko disciplino, ki ji seveda botrujejo mnoge druge težave.

Ob vseh teh težavah pa delavci kar dobro delajo, čeprav vemo, da zlasti za normirana dela starejši niso več toliko zmožni. Toda delovna zavest je kar v redu. Ob tem naj omenim, da bo precej delavcev v prihodnjih letih odšlo v pokoj, vendar upam, da za zamenjave ne bo problemov.

V organizacijsko-tehničnem pogledu pa predvidevamo prav tako nekaj izboljšav, če bomo dobili nekaj novih strojev. Novi načini dela pa seveda izvirajo iz novih kolekcij. Upam pa, da ob tem ne bomo imeli problemov s kvaliteto, ki je sedaj v mejah normale, če bo priprava dela v redu, planska disciplina ustrezna, prav tako pa material primerne kvalitete. Ob tem seveda ne smemo pozabiti, da tudi delavec lahko pogreši, če je premalo pozoren; isto velja za mojstra.

Ob novi organizaciji, to je vertikalni postavitvi linij, ne bo šlo vse kar avtomatično. Posebno to velja za sekalnico, kjer nova organizacija praktično ne bo mogla zaživeti, ker specializacija v tem smislu ni možna. To vedo vsi, ki poznajo razmere. Seveda pa je veliko odvisno tudi od vodstva in drugih pogojev, vendar upam, da se bodo v novem letu vsaj malo izboljšali.

Janko OBLAK

Izvršujemo dogovorjeno

Če ocenjujem letošnje leto in razmere v izdelku lahke montaže, lahko rečem, da smo zadovoljni, čeprav bi lahko naredili več. Razlogi za to so znani: pomanjkanje zgornjih delov, premalo ljudi, pogoste menjave artiklov itd. Tako lahko rečem, da smo v nekaj zadnjih mesecih, pa tudi že spomladi, delali s 30% zmanjšano zmogljivostjo.

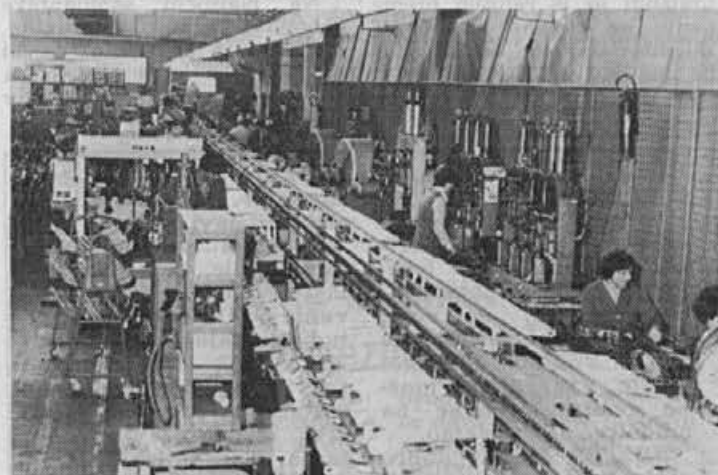
Pri kvaliteti ni bilo večjih problemov. Pojavile pa so se druge težave. Izredno veliko je bilo izostankov z dela, boleznin, dodatnih del, stalnih menjav itn. V takih razmerah se med ljudmi pojavlja malo-dušje, posebno še, ker se podobne težave ponavljajo iz leta v leto. Slaba priprava dela, pomanjkanje raznih stvari in stalno mešanje proizvodnih planov to le še poudarja. Trdim, da se odgovorni ljudje premalo zavedajo, da je treba za proizvodnjo pripraviti stvari boljše. Tu imamo občutek, da nekatere strokovne službe bolj skrbijo le zase. O teh vprašanih smo se pogovarjali že velikokrat, toda kaj, ko sklepov ne izvajamo. Tako smo se med drugim že velikokrat pogovarjali o prostoru za montažni trak, transporterju za gotove izdelke, toda naši delavci še zmerom vozijo obutev po dežju. Žal res ne morem veliko govoriti o dobrih straneh, ker je situacija vedno slabša. Poleg tega se starajo tudi delavci, kar vnaša dodatne probleme.

Z večjo doslednostjo za dogovorjeno pa upam, da bi bilo možno v prihodnje rešiti marsikaj in s tem ustvariti tudi večji dohodek in dvigniti moralo delavcev.

Vinko PODOBNIK

Delovne razmere v montaži so sicer boljše, toda še vedno so pomanjkljivosti

Zaradi menjav je v proizvodnji veliko več gneče

Več načrtnosti

Glavna značilnost dela v naši montaži je, da se pogosto menjajo izdelave, saj delamo včasih lahko, drugič spet športno obutev. Razumljivo je, da to potegne za seboj niz problemov, od kadrovskih, organizacijskih in v končni fazi tudi dohodkovnih. Opažam tudi, da premalo vlagamo v proizvodnjo, posebno če to primerjam z investicijami v trgovino, za to seveda poznamo vzroke, ki so tudi zunanega značaja.

Na našem traku izdelujemo tudi gozjerje. Vsi vemo, da v tem trenutku ta obutev ne prinaša posebnega dohodka, vendar je vprašanje, če jo smemo kar tako izločiti iz našega proizvodnega programa.

Pogoji dela so slabi. Odsevanje deluje slabo, prav ta-

ko je problem odprtina, ki čaka na montažo transporterja. Ustvarja se namreč prepah in razumljivi prehladi.

Za prihodnje menim, da bi morali, ne samo izboljšati organizacijo na papirju, temveč tudi v praksi, kar velja tudi za novo organizacijo. Predvsem pa je važno, da bomo bolje opredelili proizvodni program in se tega tudi držali. Povezava mora teči že od ustrežnejših naročil, preko priprave dela, tako da v proizvodnji nimamo toliko vsakdanjih drobnih pomanjkljivosti, ki samo ovirajo hitreje delo in slabšajo kakovost. Skratka, v naše delo je potrebno uvesti več načrtnosti in reda. To pa je tudi moja želja ob novem letu. Hkrati želim veliko delovnih uspehov in osebne sreče vsem sodelavcem.

Janez SMEH

Pravna služba

V zadnjih mesecih je pravna služba v naši delovni organizaciji imela veliko dela – priprava volitev, izdelava samoupravnih aktov ipd.

Zato smo se odločili, da v decembrski številki predstavimo delo te službe, hkrati s tem pa tudi posamezne komisije, katerih delovanje je neposredno povezano s pravno službo.

DANE VEHAR:

Pravna služba spada v okvir splošno-organizacijskega sektorja. Trenutno ima 4 zaposlene.

Opravljamo predvsem naslednje naloge: zastopanje DO pred pristojnimi sodišči, upravnimi organi, organi v zvezi z zunanjo trgovino. Dajemo pravne nasvete strokovnim službam v DO. Sproti moramo spremljati zakonodajo in predpise ter službe opozarjati na te spremembe.

Sestavljamo pogodbe in sporazume vseh vrst, ki jih sklepajo DO in TOZD.

Veliko dela je tudi z nepremičninami, to je z zemljišči, kjer dosti stvari ni bilo urejenih in je celotno breme padlo na pravno službo – sklenitev pogodbe, sodne overbe, prenos v zemljiško knjigo.

Največ dela je sedaj z izvajanjem organizacijskih, sta-

tusnih sprememb – v zvezi z novo TOZD Proizvodnjo. Pomembno je še delo pravne službe na področju samoupravnih organov, da sprejmejo sklepe, ki so v skladu z veljavno zakonodajo. Sodelujemo v postopkih, če se delovni organizaciji povzroči materialna škoda. Delamo tudi na področju varstva industrijske lastnine – to so zaščitne blagovne znamke, zaščita izumov, tehničnih izboljšav.

Dajemo delavcem tudi pravne nasvete. Vsakomu, ki se mu ne zdi kaj prav, so pri nas odprta vrata, da nas lahko prosi za pomoč – napisati kakšno pritožbo ali podobno. Nakažemo mu tudi možne rešitve problema.

Na področju samouprave delamo z različnimi komisijami. Pravilno bi tudi bilo, da bi pregledali celotno gradivo za seje DS, da vidimo, če je v skladu z zakonom.

Dane Vehar – vodja pravne službe

Disciplinska komisija bi morala pustiti težje zadeve, tiste, ki »smrde« po gospodarskih prestopkih ali kaznivih dejanjih komisiji samoupravne delavske kontrole. Predmet disciplinske komisije so disciplinske ukrepi – delovna nedisciplina, zamude, manjše zlorabe.

Delavska kontrola pa presodi sama, ali je neka zadeva za na disciplinsko komisijo ali ne – če gre za kršitev delovne discipline. Pri tem upošteva pravilnik o odgovornostih. Zgodi se tudi, da delavska kontrola ugotovi, da je kršitev bila, vendar ni bila tako pomembna in da bo opozorilo kršitelju že dovolj zalego.

Največji problem pri delavski kontroli pa je problem škarta v proizvodnji. V to se je že večkrat spustila, a se vedno opekla. Nihče ni kriv, nastane začarani krog. Vendar menimo, da krivci so, nekdo za to mora biti kriv. Izgleda, da smo preveč demokratični. Če bi stvar prišla na sodišče, bi sodišče reklo »ti in ti si kriv«. Na delavski kontroli pa smo premalo odločni.

Pravna služba prav tako sodeluje s komisijo za inovacije. Kot tovarna čevlev kakšnih posebnih inovacij ne moremo imeti, lahko bi pa imeli več manjših izboljšav.

Tudi na našem področju dela bi lahko kaj izboljšali. Tako bi lahko gradiva za seje samoupravnih organov več posredovali prek sredstev obveščanja. Tudi s pisanjem in sestavo raznih odločb se veliko zamudimo in bi bilo dobro nabaviti kakšen diktafon.

Sodelujemo še s komisijo za izvajanje zakona o združenem delu, ki jo bo treba z novo reorganizacijo krepko spremeniti. Smisel te komisije je priprava samoupravnih splošnih aktov, teh

pa bo treba precej uskladiti.

Za sestavo samoupravnih aktov je potrebno, kot pravi dr. Sime Ivanjko, velika kreativnost, ustvarjalnost in racionalnost, sestavljalac mora imeti precejšnje znanje in razpolagati z informacijami iz različnih področij. Avtor tudi trdi, da je to delo težje, kot na področju tehničnih rešitev, ker gre za urejanje človeških odnosov. Vemo pa, da je človeške odnose veliko težje urejati, kot npr. stroj, da bo delal po določenem postopku.

Podlaga samoupravnemu aktu je nek zakonski predpis, lahko pa to zahteva praksa sama. Na tej osnovi bi morali pripraviti teze, v katerih bi nakazali več možnih variant.

Teze gredo v javno razpravo in po razpravi bi se sestala komisija za izvajanje zakona o združenem delu. Ta pa bi pripravila osnutek in ga dala v potrditev delavskemu svetu, sledila pa bi še enkrat javna razprava. Na tak način bi res vsi lahko sodelovali že pri sestavi predlogov samoupravnih aktov.

Na žalost pa je realno stanje tako, da moramo večino samoupravnih aktov izdelovati sami, pa tudi pripomb nanje premalo dobimo. Ni prav, da npr. jaz premalo poznam finančni in tehnični sektor, na žalost pa so tudi oni še manj seznanjeni z našim delom.

Če se ustavim pri problematiki, bi najprej omenil, da se nabavni sektor s svojimi pogodbami premalo poslužuje pravne službe. Zlasti še sedaj, ko sprejemajo samoupravne sporazume o dohodkovnem povežovanju. V teh samoupravnih sporazumih bi moral biti opredeljen skupni rizi-ko in dohodek, kot tudi sankcije, če se sporazuma ne držimo.

Samoupravna delavska kontrola (SDK)

Največkrat me predsednik opozori na kakšno napako, mi pa izpeljemo celoten postopek; od vprašanj delavcev, kjer naj bi prišlo do težav. Vodimo delo komisije, nakazujemo možne rešitve, vendar na odločitve ne vplivamo.

SDK so še kar dobro zaživele. Letos smo največ govorili o prometnih nesrečah z našimi avtomobili. Vozniki mislijo, da ne nosijo nobene odgovornosti, če jih npr. miličniki niso dobili, kar

pa ni res. Lansko leto smo npr. razpravljali o slabi izdelavi čevljev.

Problem pri delavski kontroli je, da ima premalo vpogleda v poslovanje DO in delavci se je tudi premalo poslužujejo.

Postopek dela je pa tak. Delavska kontrola se sestane in pregleda gradivo ter pripravi vprašanja prizadetim delavcem. Pravna služba vprašanja dokončno oblikuje in zahteva od teh delavcev odgovore in na podlagi teh odgovorov komisija odloči, kaj storiti.

Disciplinska komisija:

Letos smo malo poenostavili in s tem pocenili postopek – v nekaterih primerih so v njej le 3 delavci (en zunanji in dva iz DO). Delavci že v pripravljalnem postopku zaslišimo in s tem je postopek na komisiji krajši.

Sklepe disciplinske komisije nam sodišča zelo redko razveljavljajo. Problem je v tem, da je tisti, ki daje prijavo, včasih premalo dosleden. Žal je med njimi včasih tudi kak vodja TOZD in bi jim zato priporočil krajši tečaj iz samoupravljanja. Zakon

npr. pravi, da vodja TOZD skrbi za zakonitost poslovanja in mora torej tudi s tem področjem biti seznanjen. Pogosto se tudi zgodi, da za neko prijavo ni prič oz. da odgovorni delavci ne poskrbe za zadostne dokaze. Poseben problem so zamudniki. Komisija je nakazala, da bi to deloma rešili z gibljivim delovnim časom. Res pa je tudi, da je točen prihod na delo odvisen tudi od zavesti posameznika. Dvomim, da je tisti, ki pogosto zamuja na delo, lahko dober delavec, čeprav jih včasih vodje oddelkov zagovarjajo.

Kako ustvarjamo

Tu vidim tudi vzroke, ki jih hočemo naprtiti višji sili. S pravočasno sklenitvijo ustreznih samoupravnih sporazumov bi mnoge težave odpadle.

Z MPM dobro sodelujemo, npr. pri nakupu novih lokalov. Z izvozno službo sodelujemo na področju registracije blagovnih znamk, v sklepanju pogodb zunaj se ne spuščamo dosti. Prav bi bilo, da bi poznali še finančno plat poslovanja.

V službi smo trenutno trije, ena delavka pa je na porodniškem dopustu. Dela je precej in nekaj stvari smo pustili za čas, ko se bo ta delavka vrnila. Zahtevnejša strokovna dela in tista, ki so vezana na pravosodni izpit, opravljam sam, manj zahtevna strokovna dela pa prepuščam referentu za samoupravljanje, ki se je dobro vključil v delo. Pomembno je, da mnoge stvari direktno sestavlja in piše na stroj, ter s tem potreben čas skrajša za polovico. Administratorica pa opravlja vsa administrativna dela. Predlagam, da bi zmanjšali količino samoupravnih aktov, ki so v javni razpravi. Dobili naj bi jih vodje samoupravnih delovnih skupin, ki bi jih posredovali naprej in pa najdogovornejši delavci.

Dana Tratnik:
administratorica v pravni službi

Ukvarjam se s pisanjem dopisov, korespondenco za pravno službo – npr. odpošiljam pošto, urejam dokumentacijo po fasciklih. Sama tudi prepisujem vse spremembe samoupravnih aktov in s tem je veliko dela. Samostojno pa sestavljam enostavnejše dopise. Všeč mi je sedaj, ko imamo v sektorju posebno strojepisnico. Pišem zapisnike pri delavski kontroli in disciplinski komisiji.

Dana Tratnik

Dekleta iz sektorja moramo enkrat tedensko tudi raznašati pošto po oddelkih in službah. To nam vzame veliko časa, saj je treba v enem dnevu trikrat na »obhod« in ostalo delo se kopiči. Ne zdi se mi prav, da smo za razna takšna dela vedno določene ene in iste. Ne vem, zakaj nam tudi drugi sektorji ne nosijo pošte, ampak moramo le mi ponjo.

Urejam tudi evidenco o vseh sklenjenih pogodbah, tožbah, sklepih disciplinske komisije. Prav tako tudi posojam razne samoupravne akte.

Silva Lahajnar, referent za samoupravljanje:

Ukvarjam se z izvedbo referendumov in volitev, s pripravljanim postopkom za disciplinsko komisijo. Pišem odločbe disciplinske komisije, mandatne tožbe, izvršilne predloge, tožbe štipendistov, pogodbe o delu, najemne pogodbe in anekse k tem pogodbam. Prav tako pa se ukvarjam tudi z delegacijami. Glede delegacij lahko rečem, da so ljudje nezainteresirani in to v veliki meri zato, ker so gradiva preobsežna in težko razumljiva.

Vodje me obveste o zasedanjih skupščine in včasih smo se tudi dobili skupaj in pregledali gradivo, sedaj pa še tega ni več. Poskuša se le dobiti delegata, da gre na zasedanje.

Na pravne posle sem se kar dobro navadila.

Kakšen je postopek v zvezi z volitvami?

Najprej dam navodila sindikatu, kako naj evidentirajo kandidate npr. za delavski svet. Sindikat jih evidentira, vsi morajo tudi podpisati izjave. Biti mora več evidentiranih, kot je izvoljenih. Nato se pripravi kandidacijska konferenca – na zborih se potrdi kandidacijska lista in lahko se dopolni z novimi kandidati.

Silva Lahajnar

Potrjeno kandidacijsko listo je potrebno objaviti na oglasnih deskah.

Pregledam tudi zapisnike volilnih odborov, volilnih komisij in dajam navodila volilnim odborom.

Pravočasno je treba pripraviti volilni material: volilne imenike, glasovnice. Na dan volitev sem ves dan na voljo volilnim odborom, ki npr. sprašujejo za določene glasovnice, ali so veljavne ali ne. Naslednji dan se sestanejo volilne komisije, kjer ugotovimo rezultate glasovanja in te rezultate moramo objaviti ter poslati poročilo delavskemu svetu.

Vsem izvoljenim članom dam potrdila, da so izvoljeni in to za dobo dveh let.

Moti me, ker so vsi referendumi na kupu in smo zelo na tesnem s časom.

Pri disciplinski komisiji se na osnovi prijave izda odločba o uvedbi disciplinskega postopka.

V pripravljanim postopku zberemo dokaze za odgovornost delavcev, jih zaslišimo. Na osnovi tega disciplinska komisija ugotovi, ali je potrebno izdati kakšen disciplinski ukrep. Po končani disciplinski komisiji o ukrepih obvestim ustrezne organe oz. službe.

Mišo Čeplak

Kako bomo izpolnili izvozne obveznosti

Postavljeni plan izvoza v višini 18.500.000.– dolarjev smo do konca novembra izpolnili 83%. Letni plan vzhodnega izvoza znaša 12.000.000 \$, do konca novembra pa smo dosegli že enajst milij. (115.640.– \$). Plan bo do konca leta sigurno dosežen, če pa ne bi prenesli večjih količin za SSSR zaradi prevzema reekspornega naročila v januar in februar 1982, bi ga precej presegli.

Na zahod bi morali po sprejetem planu izvoziti do konca leta za 6 milij. 500.000 \$ do konca novembra pa smo izvozili šele za 4.176.049.– \$.

Zaradi težav pri uvozu reprodukcijskega materiala v prvem polletju smo prosili kupce, da nam sami dobavijo nekatere materiale, ki bi jih morali mi uvoziti. Vrednost teh materialov znaša 750.000.– \$. Za to vrednost smo zmanjšali

prodajne cene, zmanjšal se nam je fizični izvoz in zmanjšali se nam bodo prilivi.

Zaradi zgoraj navedenega smo že 12. 8. 1981 pri SISEOT popravili naš plan zahodnega izvoza na 6.000.000.– \$. Da bi ga lahko dosegli, smo prevzeli večje reeksporno naročilo ženskih škornjev za Avstrijo in naročilo športne obutve za Madžarsko. Ker nam do šestih milijonov dolarjev manjka še 1.823.951.– \$, bi morali izvoziti do konca leta še celotno naročilo za Madžarsko in kompletno reeksporno naročilo ženskih škornjev, kar pa nam verjetno ne bo uspelo. Upamo, da bomo odpremili še nekatere manjše ostanke naročil našim zahodnim kupcem in se s tem približali številki šest milijonov dolarjev.

Marija Strlič

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

na temo PLANIRANJE NI LE STATISTIKA

V razgovoru so sodelovali Tone ENIKO — vodja službe za planiranje in analizo, Jaka BOGATAJ — vodja TOZD Obutev Žiri, Marijan BOGATAJ — vodja tehničnega sektorja, Janez BOHINC — vodja finančno-računovodskega sektorja in Boris MARKELJ — vodja splošno-organizacijskega sektorja. Razgovor sta vodila Nejko PODOBNIK in Mišo ČEPLAK, po magnetofonskem posnetku zapisala Anuška KAVČIČ.

1. Povejte na kratko, kakšna so osnovna načela družbenega planiranja in kakšne naloge iz tega izhajajo?

Tone ENIKO:

Družbeno planiranje je dejavnost, ki zajema vse procese planiranja, vseh dejavnikov na vseh ravneh. V naši samoupravni družbi tako planirajo vse samoupravne organizacije in skupnosti na raznih ravneh; in to zaradi težnje po zagotovitvi dinamičnega ravnotežja in pa zaradi uveljavljanja širših družbenih koristi. Plani posameznih organizacij in skupnosti so za njih samo izhodišče za vzpostavljanje odnosov z drugimi organizacijami, oz. skupnostmi za druge organizacije, oz. skupnosti pa ali dodatna informacija v okolju, ali pa zunanja omejitev.

S samoupravnim družbenim planom delovni ljudje:

- zagotavljajo kontrolo nad celotno družbeno reprodukcijo

- usklajujejo materialne odnose

- usklajujejo in usmerjajo medsebojne ekonomske, socialne in druge samoupravne odnose — tudi razvoj samoupravnih socialističnih proizvodnih odnosov nasploh

- premagujejo stihijski učinek trga.

Če se sedaj opredelimo na našo delovno organizacijo, lahko označimo družbenoeko-

nomsko planiranje kot odločanje o poslovanju delovne organizacije kot celote.

Značilno za odločanje o poslovanju delovne organizacije kot celote je zlasti to, da se informacije za odločitve stekajo iz raznih delov poslovanja in da se kot kriterij za odločitve pojavlja dohodek. To planiranje pa lahko opredelimo kot dolgoročno, srednjeročno in letno planiranje.

Dolgoročno se ukvarja s planiranjem tistih proizvodnih tozdov, ki se daljšo dobo ne spreminjajo, letno pa se ukvarja pretežno z odločitvami o elementih poslovanja, ki se spreminjajo letno.

Posledice dolgoročnega planiranja so v poslovanju vidne na daljšo dobo, posledice letnega planiranja oz. letnih odločitev pa tisto leto.

Letni plan je izdelan ob upoštevanju dolgoročnih določitev in posledic in omejen z delovanjem iz okolja.

Še enkrat bi poudaril, da se informacije za planiranje zbirajo z vseh strani in delovne organizacije in planska služba to samo usklajuje. Osnovni planski dokument, na podlagi katerega se izdeluje plan in metodologija planiranja, smo v naši delovni organizaciji tudi izdelali za naše potrebe. Pri tem pa se pojavlja tudi največji problem zlasti pri usklajevanju planiranega. Cilj je skupen, planirati pa mora vsak zase za skupne cilje. Ko zbiramo te informacije z vseh strani, se velikokrat dogaja, da kasni plan, ker informacije niso pravočasne.

Pojavlja se problem, ker imamo planiranje zakonsko dovolj dobro opredeljeno, praktično pa še nismo naredili pomembnejših korakov. Kakor vsak posameznik to delo opravi, takšen je tudi plan. Naloga planerja je koordinacija, potrebno pa je stalno sodelovanje z delavci, ki so zadržani da planirajo oz. da sprejemajo odločitve.

Res je, da je temeljna pravica in dolžnost, da odločajo o planu, vendar je potrebno tu ločiti izdelavo plana in sprejemanje planov.

Tu gre za dve stvari. Prav gotovo ne more vsak delavec posebej izdelovati plana, ven-

dar v organizacijski enoti, kjer se plan izdeluje pa lahko sodelujejo vsi zaposleni, kot sodelujejo potem tudi pri sprejemanju plana. Pri izdelavi plana je pomembno, da jih oni tudi izvršujejo in so za izvršitve tudi zadolženi. Vsak lahko sodeluje pri obravnavi predlogov, ki so zato tudi v javni razpravi in tudi delegatski sistem (delavski sveti) omogoča, da pri tem sodeluje vsak.

Janez BOHINC:

Planiranje vseh delavcev je v praksi neizvedljivo, ker vsi delavci v združenem delu nimajo enakih možnosti oz. enakih izhodišč in informacij o gospodarskem položaju, materialni plati in proizvodnih težavah.

Če bi zbral želje vseh zaposlenih v Alpini, potem bi najbrž sestavil plan, ki bi bil neuresničljiv, kajti plan se mora pokrivati z materialnimi možnostmi.

Vsekakor želim, da bi se plan za leto 1982 temu čim bolj stvarno približal, vendar če se razmere na področju deviznega poslovanja, materiala ipd. ne bodo stalno spreminjale, kar pa ne moremo za naprej predvidevati.

2. V temeljnih organizacijah se odvija proizvodno-poslovni proces, ki mora biti dobro načrtovan. Kako vam to uspeva, kje so problemi?

Jaka BOGATAJ:

Res je, da se odvija proizvodni proces v TOZD, vendar pa moramo enkrat za vselej vedeti, da proizvodno poslovni proces ni samo čisto proizvodno delo na traku ali šivalnem stroju, temveč sodi v ta okvir celotna dejavnost, ki pa zajema organogram DO. Mislim, da je treba načrtovati proizvodni program že veliko prej kot pride v obdelavo v

tehnološkem in proizvodnem smislu.

Da bom bolj nazoren, samo nekaj primerov:

Govorimo o izvoznih težavah, o resnih težavah, ki nas pestijo s preskrbo proizvodnje z ustreznimi materiali. O podobnih problemih govorijo in pišejo na televiziji, na radiu in v časopisih, toda marsikdo v naši delovni organizaciji še misli, da to zadeva samo le delavce — proizvajalce in nekatere politike in gospodarstvenike.

Ali ni to zadeva vseh nas? Ali ne bi bilo pametno, da bi predhodno analizirali sprejeti program in naročila z vsemi sestavinami TOZD Prodaja in nabavni sektor?

Šele na osnovi tega dogovora bi lahko čim bolj pravilno načrtovali proizvodnjo in jo tudi uspešno uresničili.

Mislim, da pri tem še nimamo enotnega pristopa in še »vozimo« vsak po svojem tiru in vidimo realizacijo plana vsak v svojem interesu. Odraz tega pa je: spreminjanje planov, životarjenje po oddelkih, negativni vplivi na doseganje norm, slaba produktivnost, itd. To pa pomeni nezadovoljstvo vseh.

Ali po vsem tem lahko pričakujemo, da bodo naši izdelki resnično najboljše kvalitete? Zakaj le take bomo lahko izvažali na zahod in s tem ustvarili prepotrebne devize.

Gotovo je odgovor jasen, da »ne«. Treba bo resnično pričeti iskati surovine in reprodukcijske materiale, na sodobnejši način vzporedno z iskanjem naročil za prodajo. Le tako bomo resnično dobro načrtovali proizvodnjo, da ne bo kasneje prišlo do trganja reprodukcijske verige.

Ali se zavedamo, kaj pomeni slabo izkoriščen delovni čas?

To pomeni predvsem nižjo produktivnost in ne-

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

konkurenčnost. Hočemo pa imeti normalno debelo kuro, ne glede na to, ali smo resnično ustvarili pogoje, da bi bil delovni čas čim bolj izkoriščen. Dejstvo je, da bi morali delavci v skupnih službah iskati vse možnosti in oblike, da bi bil delovni dan, oziroma čas v proizvodnji in tudi njihov delovni čas resnično izkoriščen kolikor je mogoče najboljše.

Toda prevečkrat je vsa druga dejavnost pomembnejša, kot proizvodnja. Premalo se zavedamo, da živimo vsi le od proizvedenih parov in ustvarjene realizacije, delavcu za strojem pa ne posredujejo tega, kar bi potreboval, da bi lahko z manj napora več in bolje delal. Vse to pa pripelje do tega, da mojstri postajajo kurirji, informatorji, sindikalni delavci, administratorji, itd., ne pa organizatorji proizvodnje in iskalci rešitev za boljšo kvaliteto.

Za zastoje v proizvodnji pa nismo pripravljeni odstopiti del svojega OD, čeprav je velikokrat to tudi odraz našega neučinkovitega dela.

Janez BOHINC:

Sistem načrtovanja oziroma usklajevanja med funkcijami nabave, proizvodnje in prodaje v Alpini ni dodelan in je čutili še ogromno pomanjkljivosti. Izgleda, da planskega reda, takšnega kot bi si želeli, ni in da je to posledica neresenih sistemskih rešitev. Na posameznih področjih nekatere zadeve dokaj resno obravnavamo, vendar ni notranje usklajenosti.

Nujno bi bilo na podlagi okvirnega letnega plana, ki ga pripravljamo po nosilnih artikla itd. in na podlagi izdelane materialne bilance, razčistiti terminski proizvodni plan z okvirnimi časovnimi opredelitvami in na podlagi tega v nabavni službi v razgovoru z dobavitelji rezervirati kapacitete. Ne bomo se smeli več zanašati, da bomo živeli iz rok v usta, ker nam tega tržišče ne dopušča več. Čaka nas ena velikih nalog, da bomo pri usklajevanju med proizvodnjo, nabavo in prodajo, dosegli, da bo material usklajen s potrebami in zahtevami tržišča.

Če bi nam to uspelo, bi bilo v proizvodnji bistveno lažje načrtovati tekoče poslovanje in proizvodnjo, manj bi bilo zastojev in finančni učinki bi bili neprimerno boljši.

3. Tehnične službe imajo lahko močan vpliv na načrtovanje, oz. na samo izva-

janje planov. Kje so po vašem mnenju naše notranje rezerve na tem področju, če izvažamo zunanje vplive?

Marijan BOGATAJ:

Kar zadeva tehnično službo lahko rečem, da ima na plan lahko zelo majhen vpliv. Tehnična služba je servis za izvajanje plana komercialne, prodaje, spet v okviru možnosti nabave. Razvojni plani sicer obstajajo na papirjih, vendar razvoj kot tak oz. tehnična služba, samostojno ne pomeni nič. V praksi izgleda to takole: razvili smo nekaj zelo lepih modelov, vendar pogojev za realizacijo nimamo; ne tržnih, ne nabavnih, zato nam sama strojna opremljenost pri tem ne more pomagati. Lahko rečem, da ima pri tem odločilno vlogo komerciala, mi pa se prilagajamo dnevnim situacijam, potrebam in naročilom za tekočo proizvodnjo, za pokrivanje uvoza z izvozom ipd. Pri nas celo vrsto stvari delamo neplanirano, vendar nam te stvari narekuje družba in bitka za čimboljše poslovanje. Planski oddelek glede na specializacijo in proizvodne kapacitete v okviru možnosti in naročil ter nabave, razporeja proizvodnjo čimbolj smotrno.

Nejko PODOBNIK

Kako je z razvojem načina dela, tehnologije, organizacije ...

Marijan BOGATAJ:

V tehnologiji dela ni nikakršnih revolucionarnih sprememb. Naš strojni park je kar zadovoljiv, le nekaj strojev nam še manjka. Tudi v razvitih državah nimajo vedno novih strojev. Imamo pa izredno slabo materialno bazo,

spremljajoče industrije skoraj ni.

Prav zato pa bomo slejko prej prisiljeni proizvodnjo bolj specializirati, če bomo hoteli s svojimi izdelki konkurirati ostalim. Ko bomo to dosegli, bo tudi dobava materiala bolj tekoča, manjša bo problematika priprave proizvodnje, manjši bodo režijski stroški, manj delovne sile bo potrebno v vseh delih delovnega procesa in službah. Sedaj pa delamo tako, da iz dneva v dan iščemo kupce, seveda pa ima vsak svoje zahteve. Rešitev za nas je edino specializacija in povezava s surovinarji in sorodnimi delovnimi organizacijami.

Janez BOHINC:

V tehničnem sektorju pripravljajo proizvodnjo na podlagi naročil. V delovni organizaciji obstajajo možnosti izdelave sistema, če bi proizvodnjo lahko razpisovali računališko, vendar težav v proizvodnji še ne bi rešili, dokler ne bomo razčistili vprašanje glede proizvodnega programa in zasedenosti kapacitet. Ko bi bilo rešeno to, bi bilo usklajevanje in planiranje bistveno enostavnejše.

4. Spremljanje planov, povezovanje možnosti in interesov ter njihova uresničenje v praksi je pogosto zelo vidno skozi številke, ki jih pripravljate v finančnem sektorju. Ali je to spremljanje dovolj kvalitetno in hitro? Ali je možno sproti ukrepati? Kje vidite težave?

Janez BOHINC:

Plani, ki so bili narejeni v zgodovini Alpine, niso bili usoglašeni po posameznih delih plana v celoto, kar nam do današnjega dne ni uspelo. Ločeno in dovolj podrobno smo izdelovali plane prodaje, proizvodnje, nabave, nismo pa jih uspeli vkomponirati v celoto glede na materialne, finančne in druge možnosti. Plan dohodka in njegovih delov ni bil rezultat vseh teh med seboj usklajenih želja, ampak je bil to kazalec uspešnosti oz. neuspešnosti, rezultat želja in ciljev, ki so se izoblikovali v ozkih strokovnih krogih. Zato govoriti o ukrepih, ki bi imeli pozitivne posledice pri nadaljnih poslovnih odločitvah zaradi odstopov od planiranih pričakovanih rezultatov, ne moremo in je tudi nesmiselno.

Plana za leto 1982 pa smo se lotili povsem drugače, kar pomeni, da bi med seboj usklajeni plani posameznih funkcij proizvodnje, prodaje in nabave imeli za posledico izračun finančnega učinka za takšno količino dela, kot ga posamezni plani izkazujejo.

Uresničenje v praksi in prilagajanje zunanjim dejavnikom bi bilo smiselno, ker bi nam omogočalo pravočasno spreminjanje notranjega obnašanja in poslovnih odločitev glede na zunanje vplive. Tako pa smo tekoče poslovanje in življenje prilagajali situacijam povsem nepripravljeni. Kar pa zadeva samo spremljanje kazalcev uspešnosti glede na plan, pa menim, da smo v zadnjih letih doživeli korenito spremembo in da na tem področju še nismo rekli zadnje besede.

Z uporabo računalnika in sodobnih metod, naj nam bi z realizacijo projekta, ki je trenutno v izdelavi, omogočalo možnost kvalitetnejših in hitrejših informacij za sprotne poslovne ukrepanje.

Tone ENIKO:

Mislím, da je plan velikega pomena in upamo, da bo za leto 1982 plan boljši, kajti sedaj se odločamo s posledicami za naprej in tisti, ki se odloči, nosi tudi posledice. Trdim pa, da plan bo boljši, kajti startali smo od proizvodnega programa navzdol, preko prodaje, preko vseh prodajnih poti (nabave, delovne sile, investicij) — do virov financiranja investicij in skupne porabe. Vse to se bo odrazilo v celotnem prihodku z njegovo delitvijo in na kazalcih gospodarjenja. Vsak delni plan, ki prihaja v celotni plan, bo sestavni del tega plana, iz katerega bo razvidno stanje glede na posamezne sestavine, kakor tudi za celotno delovno organizacijo. Skratka, to bo velika analiza, ki lahko pokaže na organizacijske probleme in na neusklajevanje proizvodnih funkcij poslovanja.

5. Še tako dobre načrte uresničujejo lahko le usposobljeni delavci s primerno delovno zavestjo. Ali pri našem delu dovolj upoštevamo ta človeški faktor? Kako bi tu dosegli napredek? Kje so možnosti srečujočega planiranja glede na možnosti in interese posameznih delovnih sredin?

Boris MARKELJ:

Dosedaj smo razpravljali o planu bolj iz strokovnega vidika, družbeni plan pa sprejemajo nosilci planiranja, to so delavci v temeljnih organizacijah. Ugotovili pa smo že, da pri izdelavi lahko sodeluje le tisti, ki ima večji vpliv oz. dostop do potrebnih informacij. To je tudi njegova poslovna dolžnost. Plan je odločitev za naprej, pri čemer pa se moramo zavedati še posledic. Vprašanje pa je, kdo plan sestavlja,

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

kdo ga sprejema in kdo se teh posledic zaveda. Če bo plan sestavljen v ozkem krogu tistih, ki imajo potrebne informacije in s tem tudi možnost vplivanja, potem so ga le-ti sestavili zavedajoč se posledic za naprej. Dolžnost tega strokovnega kroga pa je tudi, da ljudem, ki plan sprejemajo, obrazložijo določene postavke ter dejstva, na podlagi katerih je bil plan izdelan in da lahko ljudje zavestno k tej stvari pristopajo. Vsakdo pa glede na svoje možnosti lahko prispeva k realizaciji postavljenega plana. S planom si namreč zastavimo tudi nek cilj, ki ga vsak po svojih zmogljivostih skušamo uresničiti. Prav gotovo lahko vsak posameznik precej vpliva na stroške.

Včasih se postavlja vprašanje, ali je plan sprejet samo zato, da ga imamo, oz. da ima manjšina ljudi, ki plan tudi sestavlja, oporo za delo v naslednjem letu, ali je sprejet iz razloga, da vsi vemo, kaj in kako bomo delali v naslednjem letu.

Vemo, da je v izdelavi tudi projekt dolgoročnega planiranja — Slovenija 2000. S tem so stvari omejene še na daljši rok in problemi so s tem še večji.

Ko bodo plani samoupravno sprejeti — na zborih delavcev in delavskih svetih — je odvisno še precej od tega, kako bomo k temu pristopali pri izvajanju. Tu imam v mislih medsebojno sodelovanje na določenih področjih, kajti le če bo sodelovanje dobro, bo tudi izvršitev plana možna in boljša.

Če pogledamo v naš sektor: ko se odločamo, kako bo v naslednjem letu na področju skupne porabe ali kadrovanja, se bomo morali še velikokrat sestati in dogovoriti, da bi

začrtano tudi izpeljali. Če pa bi te naloge prepustili posameznikom, pa zadovoljivega rezultata ne bi mogli pričakovati.

Vsak na svojem delovnem mestu se mora zavedati svojih nalog in jih tudi izvajati. Seveda pa se lahko zgodi tudi, da plan iz objektivnih razlogov ne bo mogel biti realiziran, kajti za marsikaj ne vemo za naprej kako bo in zato je tudi planirati težko.

Če bi nekoga vprašali, kakšne so njegove naloge pri uresničevanju sprejetega plana, bi bili lahko zadovoljni, če bi odgovoril, da se zaveda, da mora boljše in bolj kvalitetno gledati na svojem delovnem mestu in maksimalno paziti na stroške.

Janez BOHINC:

Kaj je plan?

Za organizatorje dela naj bi bil plan osnova in podlaga akcij, za delavce, neposredne proizvajalce pa predvsem skrb in trud, da svoje delo kvalitetno opravijo s čim manj stroški.

Dosedaj v Alpini nismo vedeli, kaj nas bo doletelo, če se situacija, na primer na področju koriščenja deviznih pravic, nenadoma spremeni.

Sedaj pa vemo, če pride do drugačne situacije na tem področju, da nas bo prizadela, vendar vemo tudi, da bomo morali poskrbeti, če bomo hoteli izpolniti zastavljen proizvodni program, kje je naše mesto na področju materialov, koliko lahko uvozimo in koliko je še možnosti na domačem področju.

Tone ENIKO:

Mislím, da delamo največjo napako, če se takrat, ko plan izdelujemo in ga sprejemamo, obenem že opravičujemo za njegovo neizvrševanje v naslednjem letu.

6. Ali bo plan za leto 1982 boljši? V čem in zakaj?

Tone ENIKO:

Mislím, da si tega vprašanja ne bi smeli zastavljati in mi težimo za tem, da bo v letu 1982 boljši. Če pa smo uspešni, pa bodo pokazali kazalci v naslednjem letu.

Jaka BOGATAJ:

Mislím, da je v danih trenutkih težko reči, ali bo plan za leto 1982 boljši. Prizadevati si moramo, da bo.

Odločili smo se za novo organizacijo. Uspešnost te nove organizacije je odvisna od dejanske specializacije linij in plana. Čim bolj bomo iskali rešitve v specializaciji linij po

programih in tudi resničnem pokrivanju kapacitet linij z ustreznim programom ter prostorski zaokroženosti, toliko bolj bo plan za leto 1982 boljši. Torej plani in cilji so postavljeni, ne smejo pa biti samo na papirju ampak tudi napotilo za naše delo.

Marijan BOGATAJ:

Načelo, ki bi se ga morali vsi držati je, da bi morali narediti več, boljše in ceneje, da bi dosegli željene rezultate.

Mišo ČEPLAK:

Kakšna je povezava pri planiranju med planom proizvodnje in planom kadrov?

Tone ENIKO:

Mi smo začrtali proizvodni program, ki je moral sloneti na določenih kadrovskih kapacitetah. Ve-

mo pa, da že dalj časa del kapacitet prepuščamo kooperantom in tako je bil izdelan tudi letošnji plan. Po proizvodnem programu in normativih časa se izračuna potrebno število delovne sile. Ko s pomočjo kadrovske službe ugotovimo, kakšna je naša razpoložljiva delovna sila, tudi ugotovimo, koliko delavcev nam manjka in ta manjko je potrebno zagotoviti pri kooperantih. Na ta način usklajujemo proizvodni program in potrebno število delavcev.

Boris MARKELJ:

Okvirno pa moramo vedeti, zakaj nekoga štipendiramo in ga moramo skozi pripravniško prakso vpeljati v delo, ki ga bo opravljal.

ZAKLJUČEK:

Govorili smo s tistimi, ki se s planom in njegovim izvajanjem ukvarjajo vsak dan. Mnenja dajejo slutiti, da je zavest o družbenem planiranju kot planiranju našega življenja in dela še premalo prisotna. Misel, ki je bila izrečena v razgovoru, »da imamo zelo razvit čut za individualno planiranje«, nedvomno drži, kaj nas torej odvrča od, preprosto povedano, od seštevanja naših skupnih načrtov, ki jim moramo pridati še vse dejavnike, ki uravnavajo naše medsebojno ravnanje in nanj vplivajo, ter seveda zunanje dejavnike, ki se jim reče ekonomske zakonitosti, gospodarske razmere itd.

Deloma je za to »kriva« tradicija. Vemo, da dolgo časa delavec ni imel praktično nobene možnosti vplivanja. Sedaj smo to uzakonili. Pri tem pa ostajajo stare navade in občutek, da tako nič ne moremo prispevati...

Ob tem seveda tudi tisti, ki se s planom ukvarjajo bolj v strokovnem smislu, ne dojemajo smisla družbenega planiranja v celoti. Ob tem pozabljajo, da delavec že ob vstopu v delovno organizacijo ve, zakaj se je zaposlil, in kaj mu bo ta zaposlitev prinesla... Tu pa je začetek iskanja sredstev za doseg tega cilja, ali z drugimi besedami, planiranje. Sledi seveda strokovna sestava tez (misli), javna razprava, strokovna sestava osnutka plana, razprava...

Boris Markelj razlaga osnovne usmeritve novih samoupravnih aktov

Važno je da vemo

Važno je da vemo

Važno je da vemo

Kadrovskie novice

**Irma Dolenc, referent
za delovna razmerja**

V mesecu novembru je nastopilo delovno razmerje 14 novih delavcev, z delovnim razmerjem pa so prenehali 3 delavci.

Delovno razmerje v TOZD Obutev Žiri - v

obratu Col so nastopili Marija Tratnik, Anica Slemenšek, Marija Žavec, Stanko Čuk in Bernarda Likar, v obratu Rovte Ivanka Cigale in Ivica Frelj, po prihodu iz JLA je nastopil delo Marjan Čujič. V TOZD Obutev Gorenja vas so nastopili delovno razmerje Andreja Luznar, Janja Oblak in Andrejka Verčič. V TOZD Prodaja Žiri so nastopili delovno razmerje Anica Pavlovič v prodajalni Varaždin, Eva Sakač in Stanika Goločorb in v prodajalni Subotica.

Delovno razmerje v TOZD Obutev Gorenja vas je po lastni izjavi prenehalo Anici Pejič. Roman Justin je prenehala z delovnim razmerjem v TOZD Plastika Žiri na podlagi disciplinskega ukrepa, Marta Felc pa je sporazumno prenehala delati v TOZD Obutev Žiri - obrat Col.

Dozročili so se

Sodelavkam Anici Luznar iz TOZD Plastika Žiri in Veri Lavrič iz prodajalne Zadar TOZD Prodaja Žiri ob vstopu na novo življenjsko pot iskreno čestitamo in želimo v zakonu veliko sreče, zdravja in zadovoljstva.

**Anica Mlinar, Julijana Jesenko,
Antonija Podobnik in
Vencelj Jenko odhajajo v pokoj**

Vencelju Veharju v spomin

Od našega upokojenca Vencelja Veharja smo se za vedno poslovili v mesecu novembru. V naši tovarni je kot čevljar nazadnje delal na izdelavi peta v montaži in se je že leta 1960 upokojil.

Vedno se ga bomo spominjali kot dobrega in vestnega delavca.

Umro je Petar Grubišić

Nakon kratke i teške bolesti u 48. godini života, a 19 godina rada u našoj radnoj organizaciji, dana 2. prosinca ostali smo bez suradnika, kolege i prijatelja poslovođe u prodavaonici Sisak.

Pamtimo Pjeru kao primernog suradnika u prodavaonici, OOUR, organima upravljanja i društveno-političkim organizacijama, gdje je svojim veselim i simpatičnim ponašanjem pridonio, da smo rješavanju zadatka prilazili sa zadovoljstvom.

Mi, njegovi neposredni suradnici, dobro pamtimo pedantno i tačno izvršavanje poslovdskih zadataka i njegov česti poziv na saradnju.

Mnogo je Pero za nas učinio, to nesmiemo zaboraviti. Kada mu je bilo najteže, nismo mu mogli pomoći, ali moramo imati na umu, da je iza njega ostalo dvoje malodobne djece i supruga.

V spomin Antonu Rznožniku

V začetku novembra smo se za vedno poslovili od našega upokojenca Antona Rznožnika iz Poljan. Nekdanji sodelavci se spominjajo, da se je dolga leta vozil na delo z motorjem in v Alpini opravljal vestno vsa dela kot čevljar, dokler ni leta 1969 odšel v zasluženi pokoj kot kontrolor gotovih izdelkov v montaži.

Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

Od tu in tam

Od tu in tam

Od tu in tam

Več, kot smo pričakovali

Pregledne tekme jugoslovanskih reprezentanc, St. Jakob 24. 11. 1981

Veslalom 2.tek

1. Grega Benedik	1:17,00	Alpina SR 84	A rep.
2. Bojan Križaj	1:17,06	San Marco	A rep.
3. Rok Petrovič	1:17,52	San Marco	A rep.
4. Jože Lavtižar	1:18,18	Alpina SR 84	B rep.
5. Tomaž Cerkovnik	1:18,28	San Marco	A rep.
6. Tomaž Čizman	1:18,49	Alpina SR 84	A rep.

Trije v prvi šesterici je dejansko več, kot bi lahko pričakovali in to na zelo zahtevni progi. Tri dni pred tekmo tega niti pomisliti ni bilo. Benedik je bil 2 in več sekund za Križajem, potem pa smo odkrili vzrok. Izdelovalci vezi so naredili katastrofalno napako. Čevlji je zaradi zavor preveč oddaljen od smučke in

je zato smučka slabo vodljiva. Zamenjala sva petni avtomat s starim, ki je 6 mm nižji in rezultat je popolnoma drug.

Benedik je bil v veslalomu v prvem teku četrti, vendar je bil žrtev prve štartne številke, ker je bil vrstni red na štartu drugačen, je v drugem veslalomu zmagal, v tretjem pa je bil drugi.

Veslalom 1.

1. Strel	1:20,42 A
2. Križaj	1:20,60 A
3. Kuralt	1:20,87 A
4. Benedik	1:21,22 A
5. Petrovič	1:21,38 A
6. Čizman	1:22,06 A

Veslalom 2.

1. Kuralt	1:12,06 A
2. Benedik	1:12,76 A
3. Strel	1:13,41 A
4. Križaj	1:13,45 A
5. Cerkovnik	1:13,71 A
6. Petrovič	1:13,92 A
7. Oblak	1:14,24 B
8. Lavtižar	1:14,27 B

Drugi, naravnost izjemen rezultat je četrto mesto Lavtižarja, ki je prvo leto v B reprezentanci in samo eno leto je bil v mladinski. Bila je celo vrsta ugovorov na njegovo uvrstitev v B reprezentanco, ki pa so bili klubsko ali kako drugače obarvani.

Čizman je bil dvakrat šesti v veslalomu, ni še v najboljši formi. To pa je pri njem običajno, da prihaja do boljših rezultatov kasneje.

Pravo senzacijo pa predstavlja peto mesto pionirke Bergantove, ki je bila v drugi vožnji celo pred Dornigovo in razen Porentove pred vsemi iz B reprezentance. Pri dekletih

imamo še vrsto dobrih tekmovalk: Koprolovo, Klinarjevo, Dežmanovo, itd., ki s svojimi rezultati le malenkost zaostajajo za najboljšimi članicami.

Veslalom 2.

1. Zavadlav	1:35,48 A
2. Peharc	1:36,82 A
3. Tome	1:37,36 A
4. Porenta	1:38,17 B
5. Bergant	1:38,30
	Pion. rep. Al.
6. Dornig	1:38,99 A
7. Koprolo M	1:39,87
	Pion. rep. Al.

Naši reprezentanti: Žan, Robič, Benedik in Čizman

Ugotovitev Strokovnega sveta Smučarske zveze je, da so naše reprezentance izvrstno pripravljene. Izenačenost med A, B, mladinsko in pionirsko reprezentanco je vedno večja. Najboljši pionir Robič je bil v slalomu s slabšo štartno številko na desetem mestu komaj 4 sekunde za Križajem pri času nad 50 sekund.

Pregledne tekme so dale potrditev, da smo z novimi čevlji SR 84 enakovredni konkurenci. Veliko ljudi me vpraša, kakšni so naši čevlji v primerjavi z drugimi. Težko rečem, da smo najboljši, vendar sem prepričan, da nismo drugi.

Start je torej uspel, veseli me, da je razpoloženje vseh, ki sodelujejo pri razvoju, konstruktivno, v takem primeru pa rezultat ne sme izostati.

Janez ŠMITEK

Naša obramba v vsako družino

V skladu s sklepom Sveta za ljudsko obrambo predsedstva SR Slovenije glede usposabljanja delovnih ljudi in občanov za naloge SLO in družbene samozaščite objavlja revija »Naša obramba« vse teme iz programa usposabljanja prebivalstva.

Decembrska številka »Naše obrambe« je še posebej pomembna, saj med drugim vsebuje tudi temi »Mobilizacija v različnih pogojih« in »Diverzantsko delovanje« in se bo brezplačno delila večini gospodinjstev v Sloveniji.

Hkrati s podelitvijo te številke bo tekla tudi akcija »Naša obramba v vsako družino«. Poverjeniki bodo obiskali vse družine, jim razdelili revijo in pojasnili namen akcije. »Naša obramba« vsebuje in bo še bolj konkretne vsebovala celotno tematiko o vsem, kar imamo pravico in smo dolžni iz-

vedeti ter se obrambno in samozaščitno usposabljanje. Obravnane teme bo potrebno pazljivo prebrati, ker na tak način tudi ne bodo potrebna nekatera predavanja s tega področja.

Prav je, da vsi spoznamo, da je nujno potrebno v vsaki družini naročiti »Našo obrambo« in da se za to zavestno odločimo. V reviji lahko sodelujemo s svojimi prispevki, vprašanji, odgovore na vprašanja s področja SLO in družbene samozaščite pa lahko posredujemo tudi preko Radia Žiri.

Letna naročnina revije je le 175,00 din, kar ob podatku, da ima vsaka mesečna številka okrog 100 strani, pomeni, da je to naša najcenejša revija.

Komite za SLO in družbeno samozaščito
KS Žiri
KK SZDL Žiri
ZRVS Žiri

Od tu in tam

Od tu in tam

Od tu in tam

Srečanje novinarjev

V petek, 20. novembra so se v Alpini na prvem delovnem srečanju sestali člani aktiva novinarjev in organizatorjev obveščanja v združenem delu Goreniske.

Organizatorji in novinarji v obveščanju v združenem delu so se zbrali v Alpini

Obravnavali so uresničevanje stališč republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije o razvoju in dograjevanju sistema obveščanja v združenem delu. Građivo o tem je podal Matjaž Kek, strokovni sodelavec republiškega sveta zveze sindikatov za področje obveščanja v združenem delu. Spregovoril je o pomenu obveščanja in odborov za obveščanje ipd.

Udeleženci posveta so v razpravi prikazali stanje pri njih, kot tudi težave, s katerimi se srečujejo pri svojem delu.

Tatjana Pust, predsednica sekcije novinarjev in organizatorjev obveščanja pri Društvu novinarjev Slovenije je spregovorila o Društvu novinarjev Slovenije in postopku za sprejem v društvo, o pravicah in dolžnostih članov društva ter o pravilniku sekcije.

Za sekretarja aktiva novinarjev so izvolili tov. Rabiča z Radia »Triglav« Jesenice.

Udeležencem srečanja so nato predstavniki Alpine predstavili našo delovno organi-

zациjo in njen proizvodni program.

Delež športnega programa v skupni proizvodnji se v zadnjih letih povečuje in predstavlja danes že polovico proizvodnje.

Glede na obseg proizvodnje in pomen na trgu si posamezne skupine izdelkov športnega programa sledijo v naslednjem vrstnem redu:

1. smučarski čevlji — panzerji
2. čevlji za smučarski tek
3. čevlji za po smučanju (apreski)

Matjaž Kek je spregovoril o teoriji in praksi informiranja v združenem delu

S posveta organizatorjev obveščanja

4. planinska obutev
5. športni copati

Smučarski čevlji in čevlji za smučarski tek so nosilec konvertibilnega izvoza, zato razvoju tega programa posvečamo posebno pozornost.

Poslovna strategija Alpine je: z intenzivnim razvojem in agresivno prodajo povečati udeležbo na svetovnih tržiščih

V zadnjem letu dni smo veliko investirali predvsem v program alpskih smučarskih čevljev in tako razvili tudi tekmovalni čevlji SR 84.

Rezultat dela v zadnjih letih je, da danes precejšnje število jugoslovanskih repre-

zentantov v alpskem smučanju tekmuje na čevljih Alpina.

Končni cilj naše usmeritve je uveljaviti Alpino na svetovnih tržiščih in s tem doseči boljše pozicije za dolgoročno uspešno prodajo.

Po ogledu tovarne so si novinarji in organizatorji obveščanja ogledali še lokalno radijsko postajo ter se seznanili z načinom sodelovanja med OZD in krajevno skupnostjo na področju obveščanja.

Udeleženci srečanja so bili izredno zadovoljni s sprejemom v naši delovni organizaciji.

Mišo ČEPLAK

Obveščanje je odgovornost

V Smederevski Palanki so se za obveščanje prebivalstva dobro potrudili.

Prav tiste dni, ko smo bili na obisku v tej pobrateni občini, smo skupaj z obletnico, ko so nas pred štiridesetimi leti prijateljsko sprejeli pod svojo streho in 20-letnico vlaka bratstva in enotnosti, praznovali še drug pomemben jubilej, ko je pred dvajsetimi leti v Palanki izšla prva številka njihovega štirinajst dnevnika »Naša Komuna« in desetletnica, ko je Radio Palanka 9. oktobra 1971. leta ob osmih zjutraj začel svojo prvo oddajo.

9. oktober je obenem tudi praznik, saj je bila tega dne leta 1944. Palanka osvobodena.

V devetem nadstropju nebotičnika dela Radio-časopisna organizacija »Jasenica« Smederevska Palanka. Tu pripravljajo vse informacije za radio in časopis »Naša Komuna«.

Njihova radijska postaja oddaja dnevno od 14. — 18. ure, ob sobotah, nedeljah in praznikih pa od 8. — 13. ure.

Časopis »Naša Komuna« izhaja v 1.600 izvodih. Ta časopis za družbena, politična, gospodarska, kulturna, športna in druga vprašanja, se z vsakim letom izpopolnjuje, vendar menijo, da bo poleg vsakodnevnega radijskega programa obveščanje intenzivno šele, ko bo časopis lahko izhajal tedensko in ne štirinajst-dnevno, kot dosedaj.

V tej časopisno-radijski organizaciji trenutno dela 20 ljudi. To so novinarji, napovedovalci, tonski snemalci in drugi.

Upam, da boste tudi v žirovskem radiu, v bodoče slišali kakšen delček njihovega programa.

Želja pa je, da tudi del žirovskega radijskega programa zaide na program Radia Palanke, saj je v sodelovanju pobratenih občin Škofje Loke in Smederevske Palanke zajeto tudi sodelovanje na kulturnometniškem področju, kjer tudi radiofuzija ni izjema.

Ivan Reven

Prodajalna »ALPINA« Kranjska gora

Prodajalna »ALPINA« v Kranjski gori je bila odprta 1. julija leta 1977. Prodajali naj bi samo športno obutev ker pa se je pokazala potreba še po ostali obutvi, smo razširili vrste obutve in tako začeli prodajati tudi ostalo obutev, za katero je bilo več zanimanja in povpraševanja.

Do leta 1980 je bila v prodajalni, ki je bila odprta z deljenim delovnim časom, zaposlena ena delavka. Sedaj sva zaposleni dve, in tako posluje prodajalna NON-STOP. Leta 1981 smo prodajalno obnovili, ker smo imeli v enem prostoru prodajalno in skladišni prostor, kar za naš kraj, ki je predvsem turistični, ni bilo primerno.

V prvih devetih mesecih sva dosegli vrednostno 193 %, količinsko pa 183 % načrtovanega prometa, kar dokazuje, da je bila potreba za NON-STOP prodajalno in zaposlitev še ene prodajalke upravičena.

Meniva, da bova s pravilno izbrano kolekcijo in prijaznostjo še naprej dosegali lepe uspehe, saj imava možnost našo obutev prodajati tudi v inozemstvo, zaradi neposredne bližine Italije in Avstrije. Prodajalna je v centru Kranjske gore, zato je v času sezone zelo obiskana.

V prodajalni sva zaposleni poslovodja Katarina Cuznar in prodajalka Simona Jelovčan.

Od tu in tam

Od tu in tam

Od tu in tam

Več mladih v proizvodnji

POKLICNE ODLOČITVE OSMOŠOLCEV V ŠOLSLEM LETU 80/81

Če na kratko označimo cilj poklicnega usmerjanja, je to temeljita in vsestranska priprava učencev na izbiro nadaljnega šolanja v skladu z njihovimi željami in sposobnostmi, hkrati pa je to predvsem priprava oziroma usposabljanje za delo. Kakor hitro pa omenimo delo, torej zaposlitev in s tem vključevanje mladega človeka v združeno delo, se takoj vprašamo, kako se odločajo naši učenci. Da bi spoznali te odločitve, smo pripravili analizo o poklicnih namerah in vključitvah škofošolskih osmošolcev v zadnjih šestih letih.

Primerjali smo lanskoletne vključitve in letošnje priprave učencev in ugotovili, da se je povečalo zanimanje, za nekatere stroke, na primer:

elektro stroka 6,5 %
promet in zveze 3,44 %
lesna stroka 2,24 %
agroživilstvo 1,54 %
tisk in papir 1,4 %
vzgoja in izobraževanje 1,1 %
kultura 1 %
zdravstvo 0,9 %
za nekatere stroke se je zanimanje zmanjšalo, npr.:
gimnazija družboslovno-jezikovna 5,8 %
blagovni in denarni promet 4 %
gradbeništvo 1,8 %
upravno-administrativna dejavnost 0,8 %

V tekstilni stroki, gozdarstvu in farmaciji je letošnji odstotek odločitev nespremenjen, za rudarstvo, metalurgijo in nekovinsko industrijo pa prijav sploh ni bilo.

Razveseljiv je zlasti pozitivni premik v zanimanju za elektro stroko, promet in zveze, lesno industrijo in agroživilstvo, saj gre v korak z gospodarsko usmeritvijo.

Opazen padec prijav smo zabeležili v prijavah za gimnazijo družboslovno-jezikovne smeri, blagovni in denarni promet, gradbeništvo in v upravno-administrativni dejavnosti, vzroke pripisujemo manjšim zaposlitvenim možnostim.

Se vedno pa opažamo zelo majhno število prijav za poklice v naslednjih panogah: obutvena, gumarstvo, gradbeništvo (s šolanjem do 3 let), gostinstvo – predvsem natakariji, za 3-letno šolanje v kmetijstvu, kar naj bi bila osnova za uspešno gospodarjenje doma, na kmetiji, zelo skromne pa so odločitve za vojaške šole (0,14 %).

Če pa v celoti poklicne odločitve osnovnošolske generacije 80/81 razdelimo v proizvodne in neproizvodne poklice, smo celo presegli dolgoletno republiko razmerje.

šol. za proiz. pod.	66,31 %
zaposlitev	2,63 %
ostane na kmetiji	0,7 %
skupaj proizvodnja	69,64 %

**Poklicna svetovalka
Marjana Kaluža**

Manastir Ravanica

Knez Lazar je v zavetni in skriti dolini, ne predaleč od Cuprije, zgradil svojo zadušbino-cerkev obdano z močnimi stolpi, v ljudski besedi: »Manastir ogradi sa sedam kula i zaradi ga vočkama i vinaradima«. Po tragični Kosovski bitki leta 1389 so obzidje in obrambne stolpe Turki rušili.

Zena kneza Lazarja kneginja Milica in njena hčerka sta v samostanu leta 1390 imeli zavetje. Nekje po letu 1600 so menihi zaradi turške strahovlade morali zbežati v Budin, kjer so zgradili leseno cerkev in s sabo tjakaj prenesli tudi posmrtno ostanke kneza Lazarja. Sedaj pa se nahajajo posmrtni ostanke kneza Lazarja v saborni cerkvi v Beogradu.

Cerkev je dvakrat pogorela. Letos so 26. junija slavili 600-letnico. Freske so ponekod

precej poškodovane, ker so bile trideset let brez strehe. Svinčeno so odnesli Turki za strelivo.

V samostanu so sedaj redovnice, ki obdelujejo 30 hektarjev zemlje. Imajo tudi sadovnjake in vinograde, tako da pridelajo vse same za svoje potrebe.

Zgovorna redovnica, ki je postavljena za tolmačenje turistom pri razkazovanju tega zgodovinskega spomenika, nam je kakih petnajst minut v vežani besedi deklamirala zgodovino samostana, gradnjo, kosovske tragedije, o knezu Lazarju in kneginji Milici, tako da nam je, ko je končala, sam od sebe zagrmel aplavz, kot priznanje njeni besedni umetnosti.

Ivan REVEN

Resavska pečina

Resavska pečina

Zaradi izrazito prirodnega položaja in nedotaknjene narave je področje Gornje Resave v vzhodni Srbiji z vsemi naravnimi posebnostmi in kulturno zgodovinskimi spomeniki Ravnica in Manasija z zakonom zaščitena kot narodni park.

Skoraj vse večje podzemeljske jame Gornje Resave so nastale v treh galerijah. Zgornja galerija je nastajala pred 80 milijoni let, ko se je še v današnji Panonski nižini nahajalo morje, ki si je kasneje izdolbilo pot skozi Djerdap. V tej gornji galeriji so pred 40 milijoni let začele nastajati kapniške tvorbe in nastajajo še danes in jim pravimo suhe galerije. Srednje galerije so nastale po odtoku Panonskega morja, in so slabše zastopane s kapniškimi tvorbami. Spodnje galerije pa so nastale in še nastajajo po izdolbljenju rečnih korit in kanjonov. Te spodnje galerije so še danes vodno aktivne in se v njih pretakajo reke ponikalnice, ki pa so največkrat zaprte z vodnimi sifoni, da jih je večinoma nemogoče raziskati. Te spodnje galerije so zaradi globine in sedanje aktivnosti brez kapnikov.

Po letu 1962 so se srbski jamarji lotili raziskav resavskih podzemskih jam, brezen in pečin.

Za obiskovalce so leta 1972 odprli in uredili najbolj dostopno in razmeroma zelo lepo jamo ob robu kraškega polja Divljakovac. Do jame so asfaltirali cesto, zgradili jamsko zgradbo z bifejem, restavracijo in še nekaj pomožnih stavb, tako da to jamo obišče letno že kakšnih 200.000 obiskovalcev. Jamo so prej poznali le pastirji. Ob vhodu je jama visoka do 15 metrov in široka 30 metrov ter dolga 60 metrov; na stropu je poraščena z zelenomodrimi mahovi in lišaji.

Uspeli so jo raziskati v skupni dolžini 2.800 metrov, za obiskovalce pa so jo zelo dobro uredili kakih 800 metrov in uredili električno rasvetljava. Čeprav je jama neprimerno manjša kot Postojnska, po lepoti prav nič ne zaostaja za njo, z nekaterimi specifičnimi kalcitnimi tvorbami pa jo celo prekaša.

Naj omenim samo nekatere dvorane in hodnike, kot so Kristalna dvorana, koralni hodnik, Bobanova dvorana, Kristalni slap, Panj, Kanjonski kanal, Okameneli slap in drugi.

Višinska razlika med zgornjim in spodnjim delom jame, ki je odprta za obiskovalce, je 80 metrov. Zaradi tektonskih pogojev je videti v marsikaterem delu jame tudi velike bloke ali prelomljene stebre. Tla so iz glinastih usedlin, ponekod z majčkenimi jezerci. Posebnost jame pa so v Koralnem hodniku koralni kristali, ki jih skoraj ne zasledimo v nobeni drugi jami.

V Resavskih jamah so našli zgodovinske ostanke iz ledene dobe. V slojih ilovice so našli sledove jamskega medveda, polarne lisice, jamske hijene in severnega jelena. V nekaterih jamah pa tudi sledove zgodovinskega človeka, saj so našli zoglelene ostanke borovega oglja in sledove ognjišč, ter neobdelane kamnite sekire in kline.

Ivan REVEN

**Dopisujte
v glasilo**

To je naš kraj

To je naš kraj

To je naš kraj

Karel Bernik

Dr. Karel Bernik kot mlad zdravnik pride po osvoboditvi slučajno v majhne, na pol porušene Žiri, med ljudi, ki so v delu hoteli čim prej pozabiti na grozote minule vojne. Žirovci se navežejo nanj in on na njih. Kranjčan postane Žirovec in usoda Žirov in Žirovcev je vse od osvoboditve dalje tesno povezana z njegovim delom in ustvarjanjem.

Ob odhodu v pokoj je prav, da napišemo nekaj besed o njegovih bogati, zanimivi in pogosto težki delovni poti.

Karel Bernik se je rodil v Ljubljani 14. maja 1912 očetu železničarju in materi trgovki.

Po končani osnovni šoli v Šentvidu pri Stični in v Ljubljani ga je želja po znanju odpeljala v Kranj, kjer je leta 1931 maturiral na gimnaziji in se nato odločil za študij medicine.

»Oče je rekel, naj si sam izberem poklic. Vedno sem mislil, da bom strojni inženir. Ker pa pri tabornikih, kjer sem aktivno deloval, niso imeli nikogar, da bi prst zavil ali kaj podobnega, sem se naučil malo prve pomoči. Potem so pa vsi rekli: Karl bo šel pe medicino študirat.«

Leta 1937 je diplomiral na medicinski fakulteti v Zagrebu. V bolnišnici v Brežicah, kjer je dobil prvo zaposlitev, si je, kot pravi sam, močno razširil pridobljeno znanje.

Prišla je vojna, ki jo je preživel kot ujetnik na Zgornjem Bavarskem.

Težki časi so bili to. Zdravil je ujetnike raznih narodnosti: Srbe, Poljake, Ruse, Avstralce, Belgijce, Francoze, Angleže, Američane in tudi sam

zbolel za nevarno boleznijo – za pegavcem.

»Verjetno pa sem bil eden prvih slovenskih zdravnikov, ki sem že takrat dobil v roke penicilin in zdravil z njim angleške ujetnike.«

Po vojni se je vrnil v Kranj, kjer je živela njegova mati. In povsem slučajno ga je iz Kranja vodila pot v Žiri. Kraj mu je bil všeč in tako je postal Žirovec.

»V Žireh je bilo potrebno začeti vse znova. Nekako smo zbrali opremo za ordinacijo po kraju, nekaj smo jo dobili še v Kranju in Skofji Loki.«

Videl je, da kraj potrebuje tudi zobozdravnika in 3–4 mesece je hodil v Ljubljano, da se je izučil še tega poklica in ga dalj časa uspešno opravljal. Poleg tega pa je vodil še manjšo lekarno.

Vztrajal je v okolju, ki mu ni bilo vedno naklonjeno. Ostal je, ko so njegovi kolegi odhajali k ugodju v večja mesta. »Mene delo po bolnicah ni toliko privlačilo, ker je bilo po mojem mnenju premalo osebno. Vedno sem občudoval stare zdravnike, ki so bili sposobni z dobrim poznavanjem strokovne snovi in simptomatike dajati točne diagnoze.«

Tudi meni je predstavljalo največje veselje, če sem brez laboratorijskih izvidov ali rentgena postavil točno diagnozo.«

Peš in na vozovih, v snegu in blatu je križaril od hiše do hiše, povsod, kjer so ga potrebovali.

Še posebno veliko sta z vozom potovala s Pavletom Mravljatom, po domače Petelinom, ki ga je rad spremljal na mnogih poteh.

Teren, ki ga je takrat obvladoval, je bil izredno širok in je segal od Petkovca, Medvedjega brda pa vse do Idrije, Ledin, Cerkljanskega vrha, Kladja do Žirovskega vrha.

»V začetku smo spadali pod Zdravstveni dom Kranj, potem pod Skofjo Loko in nato dobili samostojni zdravstveni dom. Takrat smo tudi dr. Poljanska naprosili, da je imel v Žireh ambulanto za žene, kar je bilo tiste čase na podeželju redkost.

Oblikovali pa smo tudi reševalno postajo. To je bilo za mene nekaj velikega, saj sem

vedel, kaj pomeni, če človek nima v kritičnih trenutkih hitrega prevoza.«

Se veliko zanimivega nam je povedal. Med drugim tudi to, da človeka, ki je prišel k njemu v ambulanto, ni nikoli imel za simulant. Svetovna zdravstvena organizacija je dala definicijo zdravlja, da je to telesno, duševno in ekonomsko zdravlje in nekaj od tega je posameznika, kot pravi dr. Bernik, sigurno pripeljalo k njemu.

Kaj pa sedaj ob odhodu v pokoj?

»Že dosedaj sem živel bogato in pestro življenje. Človek ima dela vedno zadosti. Skrbel bom za dobrobit svoje družine. Delal bom lahko tudi tisto, kar si prej zaradi pomanjkanja časa nisem mogel privoščiti. Rad bom pripravil kakšno predavanje za žirovski radio. Tudi glasba mi predstavlja hobby.«

Mišo Čeplak

Možnosti za dograditev šole v Žireh

Že v uvodu tega sestavka naj vse bralce najprej opozorim na referendumski program gradenj šolskih objektov v občini Skofja Loka, ki je bil izglasovan preko samoprispevka leta 1980.

Prvi del programa predvideva naslednje investicije:

objekt	leto izvedbe	ocene investicij	prispevek iz samoprispevka
1. Center usm. izobraž.	1981	200.000.000	32.616.000
2. Nova podruž. šola Selca	1981	41.500.000	18.828.000
3. Adaptacija OŠ Peter Kavčič v Šolski ulici	1981 1982	20.000.000	20.000.000
4. Adaptacija podr. šole Lučine	1981 1982	3.000.000	3.000.000
5. Adaptacija podr. šole Davča	1982	10.000.000	10.000.000
6. OŠ Železniki, izg. športnih igr.	1981 1982		6.000.000
7. Adaptacija podr. šole Javorje	1982	23.000.000	23.000.000
8. OŠ Žiri, dograd. centralne šole in grad. šport. igr.	1982 1983	38.000.000	38.000.000

itd.

(Nadaljevanje na 18. strani)

Takole se izražajo otroci; kako ravnamo mi?

To je naš kraj

● To je naš kraj

● To je naš kraj

Možnosti za dograditev šole v Žireh iz referendumskih sredstev

(Nadaljevanje s 17. strani)

Ze takoj v nadaljevanju pa naj bo jasno, da so investicije, ki so ocenjene, le približne, kajti indeks gradbenih stroškov ob polovici leta 1981 glede na začetek planiranja referendumskih investicij znaša 167 %!

In kakšne so možnosti Žirov, da čimprej pridemo do predvidene investicije?

V tem trenutku je nemogoče postaviti točen čas, kdaj bo investicija realizirana. Zato pogledimo predvidene dohodke v planskem obdobju 81 - 85:

leto	samoprispevek	sredstva, ki se združujejo pri OIS
1981	33.000.000	12.000.000
1982	39.600.000	14.400.000
1983	47.520.000	17.280.000
1984	57.020.000	20.720.000
SKUPAJ:	245.200.000	89.260.000

Oba vira skupaj znašata 334.460.000 din, nekaj sredstev pa bo priteklo še iz združene amortizacije osnovnih šol. Ostala sredstva niso zagotovljena. Ugotavlja se, da je celotni program pokrit le 60 %.

Investicija v objekt usmerjenega izobraževanja pod točko 1 je dokončana, prav tako je tik pri koncu investicija v podružnično šolo Selca. Letošnja sredstva so se porabila predvsem za ta dva objekta in za pripravo investicije pod št. 3. Tu pa je nastalo več težav. Študija Zavoda za raziskavo materialov in konstrukcij (ZRMK) je pokazala, da je objekt popolnoma dotrajan (leseni stropi, nosilnost sten, počeni nosilci) in življenjsko nevaren. Kaj storiti, trenutno še ne vemo, izražam pa bojazen verjetno vseh krajanov v Žireh, da zelo draga popolna adaptacija lahko krepko zaustavi časovno realizacijo objekta v Žireh, v najslabšem primeru pa ga celo izloči iz tega planskega obdobja.

Pri tem ne smemo pozabiti, da imamo v Žireh podoben objekt obstoječe šolske stavbe. Če bi naročili študijo ZRMK, bi morda pokazala podobne rezultate, kot v primeru šole Peter Kavčič.

Trenutno menimo, da bi bila še najboljša rešitev adaptirati ta objekt le toliko, da Škofja Loka pride po vrstnem redu do novogradnje. Sprememba vsebine investicije pa prav gotovo ne pride v poštev. Volilci so se izrekli za tak program, kot je napisan v odloku in večjih odstopanj ne bi smeli dovoliti.

Kdaj bo dokončan projekt šole po referendumskem programu

Adaptacija OŠ Lučine je delno izvedena (centralna kurjava), ostalo ne bo bistveno presešlo predvidenih sredstev.

Adaptacija podružnične šole Davča je pripravljena in čaka na dovolj zbranega denarja.

Železniki trenutno gradijo igrišča iz sredstev krajevnega samoprispevka in se potegujejo za takojšnji prispevek 6.000.000 dinarjev.

Adaptacija podružnice Javorje je v pripravi. Študija ZRMK ugotavlja, da je adaptacija v predvidenem obsegu možna.

Investicija pod točko 8 je investicija v našo ustanovo. Planirana sredstva 38.000.000 din, pomnožena z indeksom 167 so že v polletju tega leta znašala 63.460.000 din. Menim, da je s tem veliko rečeno. Le največji optimisti bi bili, če bi trdili, da bo z gradnjo možno pričeti v letu 1983. Drugačnih napovedi pa si v teh razmerah ne upam dajati!

Slobodan POLJANŠEK

Doktor Dušan Sedej v razgovoru s predstavniki krajevnih skupnosti

Novi koraki tudi v zdravstvu

V začetku novembra so se zbrali predstavniki družbenopolitičnega življenja krajevnih skupnosti, da bi skupaj z novim zdravnikom Dušanom Sedejem, ocenili sedanje razmere na področju zdravstva v Žireh, se dogovorili za možnosti izboljšav in razreševanja vprašanj, ki nastajajo iz dneva v dan, hkrati pa se natančneje domenili tudi za vrste in načine sodelovanja zdravnika z delovnimi organizacijami.

Razgovor seveda ni bil nek delovni in obvezujoč dogovor, je pa nedvomno koristen prispevek k osvetljevanju razmer na področju zdravstva in izmenjave informacij.

Uvodoma je spregovoril predsednik skupščine krajevnih skupnosti Tone Oblak, ki je pozdravil novega zdravnika in mu zaželel veliko uspešnega dela in sodelovanja.

V nadaljevanju pa so prisotni vsestransko ocenili zdravstveno dejavnost na žirovskem področju z vidika koristnika zdravstvenih uslug. Ugotovili so še mnogo potreb, ki bi jih kazalo v prihodnje oživiti v

praksi. Čeprav je uspeh na področju zdravstva že viden, pa je na primer še vedno veliko problemov na področju sistematskih pregledov, laboratorijskih preiskav, zobozdravstva, medicine dela in zdravstvene preventive. Ponujajo se nekatere rešitve, prav tako ne manjka dobre volje, zato je bilo na razgovoru poudarjeno, da bo treba razširiti sodelovanje s komisijo za zdravstvo in socialno skrbstvo pri svetu KS Žiri.

Predvidoma naj bi organizirali tudi problemsko konferenco o zdravstvenem varstvu na žirovskem, ki bi jo pripravili s pomočjo Radia Žiri in ostalih sredstev obveščanja. Na to problemsko konferenco pa bo seveda, poleg ostalih občanov, treba vabiti še odgovorne tovariše iz Zdravstvenega doma Škofja Loka, lekarne Kranj, zdravstvene skupnosti...

Najboljšim željam ob začetku odgovorne strokovne in humane poti doktorja Dušana Sedeja, se pridružuje tudi naše uredništvo.

N. P.

To je naš kraj

To je naš kraj

To je naš kraj

Uvod v načrtnost

V prazničnih dneh ob Dnevu republike smo si v galeriji v stari šoli lahko ogledali prvo samostojno razstavo rezbarskih del in lesenih kipcev Mirana Mazzinija. Pred leti je sicer na improvizirani razstavi že pokazal nekaj svojih prvih del. Lahko zatrdim, da je bila večina obiskovalcev presenečena nad predstavljenim delom, tisti pa, ki smo njegovo delo poznali od začetka, smo z veseljem lahko ugotavljali napredek, zlasti v obrtniški izvedbi ideje. Kakor je zapisal že Stane Kosmač, je napredek v tej dejavnosti še težje doseči, saj nekaj let ne pomeni veliko.

Razstava, ki je po dolgem času oživila sicer dremajoče prostore muzeja in galerije, naj bi bila uvod v načrtno razstavno politiko, saj ve-

mo, da v Žiroh deluje veliko likovnih ustvarjalcev.

Poleg tega pa naj bi prihodnje razstave načrtno gradile likovno zavest in spoznanja širšega kroga občanov, kar pomeni, da bi razstave morali načrtovati tako, da bi ljudje postopoma spoznali in znali ceniti različne vrste in zvrsti likovnega ustvarjanja. Že udeležba na sami otvoritvi, ki je bila kar lepa, je lahko spodbuda tudi organizatorjem. Še posebno, ker po tradiciji Žirovci znamo z otvoritvijo pripraviti lep kulturni dogodek, ki je lahko za zgled nekaterim drugim razstaviščem. Pri tem seveda ne smemo mimo simpatičnega nastopa instrumentalne skupine DPD Svoboda Žiri pod vodstvom Francija Moredeta.

N. P.

Miran Mazzini razstavljal v stari šoli

Foto: Marjan PIŠLJAR

Odbojarski turnir

Na odbojarskem turnirju, ki ga je ob Dnevu republike pripravil organizator rekreacije za Poljansko dolino, je v telovadnici osnovne šole nastopilo 6 ekip: Etiketa, Kladivar, študenti, 2 ekipi TVD Partizan

Škofja Loka in ekipa skupščine občine.

Po zanimivih bojih sta se v finale uvrstili obe ekipi TVD Partizan Škofja Loka – končni zmagovalec pa je postala ekipa njihovih mladincev, ki je premagala študente.

M. Č.

Proslava ob dnevu republike

Polna dvorana DPD Svoboda je v soboto, 28. novembra z zanimanjem prisluhnila proslavi ob Dnevu republike. Vladimir Novak je v slavnostnem govoru posegel 38 let nazaj, v čas 2. zasedanja AVNOJ, in se nato povrnil na naše sedanje razmere, v probleme gospodarske stabilizacije.

Nekaj-minutni recital so uspešno pripravili člani kluba študentov poljanske doline, nato pa je gledalcem pošteno ogrel dlani Slovenski oktet s svojim uspešnim nastopom.

Predstavili so nam cel sklop pesmi od domačih borbenih pa do tujih pesmi.

Mišo Čeplak

Julka Fortuna, gibalna sila kulturnega življenja v Podlipi je po rodu iz Žirov. Poznamo jo s televizije, pojavlja se kot organizatorica kulturnih prireditev, učiteljica čipkanja in še in še ...

Komemoracija ob dnevu mrtvih – nastop pionirjev

»DELO-ZIVLJENJE« je glasilo ALPINE, tovarne obutve Žiri, Stara vas 23, n. sol. o., ki ima v svoji sestavi TOZD Obutev Žiri, TOZD Obutev Gorenja vas, TOZD Plastika Žiri, TOZD Prodaja Žiri in Delovni skupnost skupnih služb. – Ureja ga uredniški odbor: Anica Govekar, Ra-

do Kavčič, Anton Eniglaslo, Srečko Ermožnik, Ivan Reven, Mišo Čeplak, Anuška Kavčič – tehnični urednik, Neško Podobnik glavni in odgovorni urednik. – Izhaja mesečno, naklada 2000 izvodov. Fotografije Tone Pintar. Tisk TK Gorenjski tisk, Kranj

Okrogle Krišpina Obutnika

